

De HUISGENOOT

Deel I., No. 3.]

JULIE 1916.

[PRIJS 6d.

Postbus
1044.

J. LAWLEY & CIE., Bepkt.,

Telefoon
564.

Kleermakers en Uitrusters voor Mannen en Jongens.

DE OUDST GEVESTIGDE EN BESTE FIRMA IN DE STAD.

WINTER OVERJASSEN,
REGENJASSEN,
WARME HALSDOEKEN,
WARME SOKKEN EN
HANDSCHOENEN.

NIEUWE MODELLEN EN
KLEUREN VAN
HOEDEN EN PETTEN.
ZIJDEN DASSEN.

Vierzijdige BOORDJES in alle vormen
en grootten

STEVELS EN SCHOENEN.

WARME ONDERKLEREN
EN PYJAMAS,
WOLLEN HEMDEN.

“WEST OF ENGLAND,” Langemarkt St. & Kerk Plein, Kaapstad.

THE LION DISTILLERY

VLOTTENBERG
Stellenbosch Distrikt

WIJN. BRANDEWIJN EN SPIRITUS HANDELAARS.

... Bekend als het Goedkoopste Huis voor ...

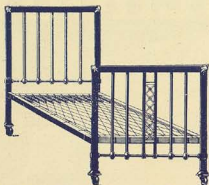
UITMUNTEND RIJPE WIJNEN, BRANDEWIJNEN en LIKEUREN

alle Gewaarborgd Volkomen Vrij te zijn van Essensen.

**VERKRIJGBAAR in alle EETWAGENS van de Z.A. Spoorwegen, en in ieder
:: :: :: Hotel en Winkel in het land. :: :: ::**

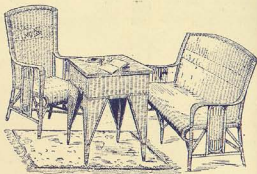
Neem geen ander merk dan het "LION" MERK.

DE BESTE WINKEL IN DE STAD VOOR GOED- GEMAAKTE MEUBELS

Grote hoeveelheden Ledikanten steeds voorradig.
3-vt. Ledikanten vanaf **£3 10 0**
Zoals boven afgebeeld vanaf **£4 10 0**
Alle soort Beddegoed geleverd op kortste kennisgeving. Het beste werk gewaarborgd.

Slaapkamer Meubels in alle soorten en ontwerpen vanaf **£9 9 0**
Eetkamer Inrichtingen in alle soorten, "Lounge" Stoelen, "Morris" Stoelen **£3 15 0**

Prachtige kollektie Gras Stoelen en Tafels juist ontvangen. Deze Stoelen zijn gemaakt uit Gras en Malakka Rotting en kunnen uit elkaar genomen worden voor verpakking. Buitengewoon sterk en geriefelijk.

£1 15 6 £1 17 6

IJzerwaren, Aardewerk en Glaswerk, Messewaren, Electropleet, enz., in grote verscheidenheid voorradig.

BOLINDER KACHELS en andere maaksels steeds voorhanden

WOODHEAD PLANT Bpkt., KAAPSTAD.

WIJ BIEDEN DE VOLGENDE NUTTIGE
ARTIKELEN AAN IN EFFEEN EN FANCY

HUISLINNEN.

Ierse Geborduurde Namiddag **TEEKLEEDJES**,
grootte 32 x 32 duim. Prijs 2/-, 2/3, 2/6 per stuk.

DUCHESS STELLEN, afgewerkt met Torchon Kant of Borduursel. Prijs 1/6, 1/9, 2/- per stel.

Gebleeke **TAFEL DAMAST**, fraai gebloeind met Rozen, Violtjes; ook met Middenstuk en Rozenrand. Breedte 72 duim. Prijs 2/9 per yard.

SERVETTEN daarbij passend. Prijs 7/9 per dozijn.

Gebleeke **BEDDELAKENSTOF**. (Reeds gewassen.)
Breedte 54 72 80 90 duim.
Prijs 1/3 1/9½ 2/- 2/3 yard.

Dikke "Honeycomb" **BEDSPREIEN**.
Voor enkel-bed 5/6 per stuk.
.. dubbel-bed 9/9 ..

MUSFELLS

(RETAIL) LTD.
40-42, ST. GEORGES STREET.

OP VORSTIGE OCHTENDEN EN KOUDE AVONDEN

Kan men warmte en comfort van de ene Kamer naar de andere brengen als
- - men in bezit is van een - -

'Perfection' Oliekachel.

Binnen één minuut na 't aansteken voelt men dat de lucht aangenaam warm wordt. De donkere ochtenden en lange koude avonden worden er aangenaam en gezellig door gemaakt. De Kachel brandt het best met "Laurel" Paraffin Olie.

Vacuum Olie Cie., van Z. A. Bpkt.

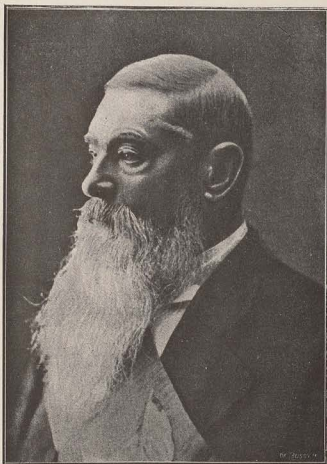
De Huisgenoot.

Een Tijdschrift voor Afrikaners.

DEEL I., No. 3.]

JULIE 1916.

[PRIJS 6d.

PRESIDENT J. H. BRAND.
(Uit de Bussy's Groene Serie No. 5.)

“DE HUISGENOOT.”

Een Tijdschrift voor Afrikaners. Officieel Orgaan van de A.T.V.
Verschijnt Maandelijks onder redaktie van Prof. J. J. SMITH en
C. J. L. RUIJSCH VAN DUGTEREN.

Leiterkundige bijdragen te worden gericht aan de Redaktie “De Huis-
genoot,” 30 Koornomstraat, Kaapstad.

Alle bereidsheidskorrespondentie te worden gericht aan de Sekretaris,
De Nationale Pers, Beherk, 30 Koornomstraat, Kaapstad. Postbus 602.

Intekengelden 8- per jaar postvrij binnen de Unie.

INHOUD.	Pag.
President J. H. Brand	53
Opmerkingen van de Redaktie	54
Karaktersehofts van J. H. Brand	55
In die duister	55
Die verkenner	55
Van Vroege Dagen	56
Afrikaanse Soogdiere	58
Die Vrouw en die Huis	59
Peter Rossogger	62
Winter	63
Op Moed-verloer se vlak	63
Zuid-Afrikaanse Kunst	64
Onze Fotograaf-Wedstrijd	66
Die Hoop van Zuid-Afrika	67
Joselien, die kind dood oerleefde	68
Nuwe Kerkgeboue te Merweville	69
Diep in 't hart	69
Van het Wereldtoneel	70
Alleen	70
Vruchtepakken te Wellington	71
Taalnuws en Opmerkings	72
Tronkaande	73
Bestuur van die A.T.V. Tak, Normaal Kollege, Pretoria	74
Het herstellen van rieten dakke te Stellenbosch	75
Ons Boske	76
Uit die Kinderwêreld	77
Korsies van Pasterie	78

Opmerkingen van de Redaktie.

WIJ leven in een tijd, waarin 't vooral voor een jong tijdschrift niet gemaklik is. Toen we tot die uitgawe er van besloten, wisten wij welke moeilikheden ons te wachten stonden. De oorlogstoestand, die in een groot gedeelte van de wereld heerst, laat meer en meer zijn drukkende invloed op het ekonomiese leven gevoelen. Op schier ieder gebied zijn die pryzen omhoog gegaan, en ook de papiermarkt is niet weinig gestegen. Vele tijdschriften moesten hun formant inkrimpen, of besluiten inplaats van twee keer slechts een keer in 'e maand uit te komen. Ondanks deze bezwaren kwamen wij met een nieuw tijdschrift uit. Wij meenden, dat we een poging moesten wagen, om een tijdschrift, dat tot doel zou hebben 't nationale leven op te bouwen en dat, door zijn prijs binnen ieders bereik zou vallen, uit te geven. Bedriegende tekenen ons toch niet, dan beleef 't Zuid-Afrika een tijd, van zulk groot gewicht voor de toekomst als 't zelfs in de meest bewogen dagen van zijn geschiedenis niet doormaakte. Of 't een lentetijd zal zijn zwanger van schone beloften ligt voor een groot gedeelte in onze eigen handen. We weten, dat één zwaluw de lente niet maakt, maar toch hij kan een bode zijn van die lente. Het kleme begin, dat wij met “De Huisgenoot” gemaakt hebben, mag de aanvang zijn van groter dingen. Zien wij op de ondersteuning, die wij ontvangen, dan zijn wij werkelik vol goede moed. Wij hopen, dat ons derde nummer, door wat wij er in aanbieden en door zijn afwerking onze lezers hiervan overtuigen zal.

Een enkele opmerking wens we te maken. Ons volk is, als wij het zo uitdrukken mogen, nog bezig aan die konstruktie van zijn leven. In bijna ieder opzicht moeten wij onze weg nog tastend zoeken. Een groot gedeelte van ons volk gaat gebukt onder die belemmering van materiële beslommeringen, die verhindert, dat die geest zich in blijde zin wendt naar een ideeële

wêreld. Dit is een probleem, dat wij in ons streven, om een nationale kultuur op te bouwen, niet over het hoofd moeten zien. Het leven is nu eenmaal zo, dat we niet op idealen en op de frisse wind, die heen waait over onze zonnige vlakten, alleen kunnen leven. Onze stoere voortrekkers kregen alleen een kans om hun eigen weg te gaan, omdat 't land, dat zij doortrokken rijk was aan wild en overal de vruchtbare vlakten met groen gras voor hun kudde bedekt waren. In een weestijn zouden ze hebben moeten omkomen. Zo kan alleen een volk, dat bezit de rijkdommen die 't land oplevert werkelik met ernst zich wijden aan de verwerking van eigen idealen op 't gebied van volksoopvoeding en levensveredeling. Daarom hebben we nodig de mannen en vrouwen van die daad, die ons uitvoeren uit de ellende, die wij meer en meer als een weestijn intrekken. Dan alleen kunnen we werkelik hoopvol de toekomst tegengaan.

Bij woorden alleen moeten we het niet laten. Gelukkig wordt breder en groter de kring van hen die een oplossing zoeken van die vele maatschappelijke vraagstukken die ons omringen.

Wij kunnen daarop hier nu niet ingaan, doch wilden er alleen op wijzen, dat er een onlosmakelik verband bestaat tussen kultuur en maatschappelik toestand. We hebben niet genoeg aan de min of meer welgeslaagde pogingen van enkele op zichzelf staande kunstenaars. Een eigen kultuur wordt niet voortgebracht en gedragen door die enkele hoogstaanden, maar moet opgroeien en zijn voedsel vinden uit die brede lagen van 't volk.

Zo zal de toekomst van ons land vooral afhangen van hen, die de hand aan de ploeg slaan en 't land ontginnen, van hen die 't houweel en de spade ter hand nemen, van hen die hun energie wijden aan de opbouw van Zuid-Afrikaanse industrieën. Zij zijn het, die 't fundamente leggen waarop 't gebou van een machtige kultuur kan verrijzen. In die eerste plaats hebben we dus behoefte aan die mannen en vrouwen, die helder zien die moelikheden, die ons vruchtbaar en rijk Zuid-Afrika aanbiedt, en die arbeid lief zullen hebben terwille van die arbeid. De werkers met praktiese zin zullen die baanbrekers zijn voor een betere toekomst.

Wij maakten deze opmerking, omdat van verschillende kanten er een blind enthousiasme zich openbaart, dat meent in een enkele dag te kunnen bereiken, wat alleen de vrucht kan zijn van die ernstige arbeid van vele jaren. Alleen wanneer wij met een zakelike geest en een beradende houding die grote problemen, die zich om ons verzameld hebben, aanpakken en beproeven op te lossen, kan de dag komen, dat de geest van velen zich in ruime weeldezin richten kan naar een ideale wêreld.

ONZE VERHALE—WEDSTRIJD.

In ons vorig nummer kondigden wij aan, dat wij besloten hadden om 't schrijven van verhalen aan te moedigen door iedere maand voor het beste ingezonden oorspronkelik verhaal in Afrikaans of in Hollands een prijs uit te loven van £1. Voor de maand Julie waren onze verwachtingen niet groot daar die tijd, om verhalen in te zenden te kort was. Wij hopen echter, dat wij spoedig zullen bemerken, dat de lust om aan deze wedstrijd mee te doen, zo groot is, dat wij daarvoor zullen genoodzaakt worden ons tijdschrift te vergroten. Wij zijn er hen, die wens mede te dingen op, dat zo 'n verhaal ongeveer 2.000 woorde groot moet zijn. Alle ingezonden stukken blijven ons eigendom en mogen, zo wij dit wensen, door ons geublied worden. Verhalen die vóór 2 Augustus warden ingezonden zullen mededingen voor onze Augustus-wedstrijd, die later ingezonden worden, vallen onder die September-wedstrijd. Wij raden hen, die lust gevoelen aan deze wedstrijd mede te doen, aan t'reh vooral alle zorg te besteden aan die afwerking van hun stukken, vooral wat taal en stijl betreft. Het is verkeerd voor beginners slordig te werken en een van die eerste vereisten, om iets goeds te leveren, is alle aandacht en energie in te spannen.

EEN KARAKTERSCHETS

PRESIDENT BRAND. (Door President F. W. Reitz.)

DE loopbaan van President Brand maakt een belangrijk deel uit van de geschiedenis van Zuid-Afrika, en wat hij voor zijn land deed behoort altijd in dankbare herinnering bewaard te blijven.

Hij was een man van vrede. Het kan echter zijn dat hij—met de beste bedoelen—die vredelevende neiging een beetje overdreef. De aanname van de ondergeschikte "eretitel" van "Sir John" was b.v. zeker benodend de waardigheid van de Staatspresident van een onafhankelijke republiek, vooral daar hij zich deze liet aansmeren zonder toestemming van de Volksraad, en—zoals later wel degelijk bleek—tot ongenoegen van zijn volk.

In de kwestie van de diamantvelden, handelde hij weer niet beslist en volhardend genoeg.

Het is wel waar dat de kleine Vrijstaat niets meer doen kon dan zich lijdelijk te verzetten tegen die grond-roof; maar zou het niet beter geweest zijn dat verzet vol te houden, in plaats van die £80,000 plus het bespottelijk aanbod van £15,000 om een spoorweg mee te bouwen (!) als zogenaamde *vrije gift* aan te nemen en daarmee afstand te doen van grondgebied waarop Vrijstaatse burgers, reeds in de tijd van de "Souvereiniteit," gevestigd waren krachtens grondbrieven door de Britse autoriteiten te Bloemfontein zelve uitgereikt? Geld kan en moest niet opwegen tegen de eer van een volk, al was het ook maar een klein en zwak volk.

Ook heeft President Brand de Afrikaner Bond bestempeld als zijnde "een *imperium in imperio*" (een regering binnen een regering), waarschijnlijk omdat hij bevreemd was dat, voor de Engelse kolonisten of de Britse Regering, dat lichaam een "steen des aanspoets" kon worden.

Daar het eerste artikel van de Bond regulaties verklaarde, dat het doel van die vereniging eenvoudig was "een Zuid-Afrikaanse Natie te stichten bestaande uit alle blanke inwoners van het land, onaangetast van waar zij geboortig waren," kon daar geen sprake zijn van een "regering binnen een regering." Om de aldus bedoelde Zuid-Afrikaanse Natie te stichten is vandaag nog het alomerkende doel en de plicht van ieder welgezinde zoon of inwoner van ons land. Het is dus moeielijk te verklaren waarom President Brand

dat politiek verbond zo sterk veroordeelde tenzij wij moeten aannemen, dat hij daartoe bewogen werd door een verlangen om toch de jingos (destijds vertegenwoordigd door de "Empire League") niet hoos te maken. Brand, evenals zijn voorganger Boshoff, en zijn opvolger Reitz, was ook te toegevend op taalgebied. Alle korrespondentiën met de Gouverneur-Generaal werden alleen in 't Engels gevoerd, een zwakheid waaraan de Regering van de Transvaalse Republiek zich niet schuldig maakte.

Dat President Brand's populariteit bij onze Engelse landgenoten en ook bij de Britten overzee wel somtijds ten nutte van Zuid-Afrika strekte, is hieruit gebleken dat hij in 1880-81 zijn invloed kon gebruiken om de strijd ten einde te brengen.

Jammaraar, dat in de vredesvoorwaarden van Langenek die door zijn bemiddeling tot stand gebracht werden de kiem van latere strijd en ramp, te weten "de *Suzereiniteit*," nog achterbleef.

Die kiem heeft haar wortels diep in de nationale ziel van de Republiek geschoten, en in de worsteling om die kanker daaruit te rukken zijn de Transvaal en de Vrijstaat bezweken.

Waarom of Brand bij de vijanden van zijn volk populair was is een vraag waarop het antwoord niet ver te zoeken is. Zij dachten dat hij een halfslag Afrikaner was. Dat was hij geenszins, doch, omdat hij toegevend van karakter was maakte zijn handelwijze bij hen die indruk.

Dat hij een bekwame, godvrezende en welmenende zoon van Zuid-Afrika was, zal niemand met recht kunnen betwisten. Maar dat hij de grote en voortreffelijke staatsman, was die ons, vooral door Engelse geschiedschrijvers, voorgeschilderd wordt is niet waar. Toch moeten wij niet de moeilijkheden vergeten waarmede hij te kampen had. Aan de ene kant had hij de Vrijstaat te beschermen tegen 't beruchte en slinkse Basoeto-opperhoofd Moshesh, en aan de andere kant tegen de Republieken kwaadgezinde autokraten, Sir Philip Wodehouse en Sir Bartle Frere.

Een ieder die President Brand van nabij kende moest hem eerbiedigen en lief krijgen, maar liefde en eerbied jegens zijn persoon kunnen en mogen bij de eerlike geschiedschrijver niet opwegen tegen eerbied voor de waarheid.

IN DIE DUISTER.

Gij, die in die hemel is
En vertrouws die matte lijder,
Send tog van uw rijke dis
Laafnis vir die moeë strijder.
Want dis duister om hom heen,
En ook duister in sijn harte;
En sijn siel is vol geweën,
Neergedruk deur bange smarte.
Send verligting van omhoëg,
En sijn lijde maak verledé;
Wil sijn smartetrane droëg
En verkwik hom met uw vrede.
Geef hom nuwe moed en lus
Na die moeisaam strijdend lewe:
Voer hom deur 'n soete rus
Tot 'n dag van nuwe strewé.

W. K. VAN ELSSEN.

DIE VERKENNER.

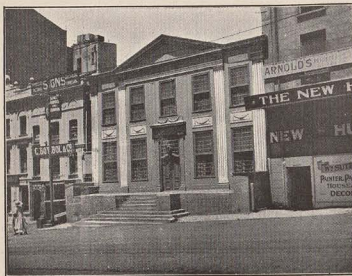
(Naar die Duits van Fritz Lienhard).

Daar onder blink 'n witte lijn;
Dis vijandstente! Die gewere staan
In hopies. Sidderende sonneskijn
Hang oor die krans; die windjies kom en gaan
En laat die sand oor pad en vlakke stuiwe.
Die kop lê doodstil! Net 'n akkerdis,
Wat rads en ritslend deur die bossies roer,
Soek wildverskrik 'n skeurtjie om te rus.
En dan 'n perdekop, geblaas, gesnuive—
'n Hoed en Mauser—oor die klippe loer
Twee oë—dan weer weg. Dit was 'n Boer!

J.F.W.G.

Van Vroeger Dagen.

VEEL van oud-Kaapstad, uit de tijd, dat de Adderley Straat nog Heerengracht heette en de Hollandse taal nog de enige was, die gesproken werd langs de straten en kaden, is verloren gegaan. Het oude is helaas in de druk gekomen. Het is

verwaarloosd en veronachtzaamd. Het vandalisme van een tijd, die geen oog had voor 't schone, dat 't voorgeslacht tot stand wist te brengen, heeft de schendende hand uitgestrekt naar veel, dat van onschathbare waarde was.

Gelukkig is in de laatste jaren hierin een kentering op te merken. Hier en daar worden pogingen gedaan om oude bouwwerken, de schoomste monumenten van een groot verleden, voor ondergang te bewaren en in hun oude gedaante te herstellen. Die pogingen staan echter nog op zichzelf. De tijd is angobroken, waarop allen, die 't verleden liefhebben de handen moeten ineenslaan, om te redden wat er nog te redden valt. Een werk van piëteit moet verricht worden. Gij wenst uw taal te handhaven! Gij wenst uw helden te eren! Alles goed en wel, maar zult gij dan toelaten, dat de oude woningen, die de baker-matten geweest zijn van die taal, waaruit voortgekomen is dat fiere geslacht van helden, tot wie nu uw bewondering uitgaat, vervallen en vergaan, tot ze vallen onder de handen van de slopers . . . ? Eerbied voor 't verleden is reeds alleen een drijfkracht, sterk genoeg voor een volksbeweging om te redden van het oude, wat daar te redden valt.

Maar daar is meer! Die oude tijd was groot en wat hij voortbracht, draagt een eigen stempel en heeft een oorspronkelijk karakter. Daarom wordt 't tijd, dat wij niet aan enkelen 't werk zullen overlaten om hier en daar een klein stukje te bewaren, maar om als volk alle krachten in te spannen, om aan de overblijfselen van een schoon verleden, die verzorging te geven, die ze verdienen.

De foto's die wij hierbij reproduceren van 't oude woonhuis van mev. Koopmans de Wet, en van 't interieur zoals 't was voor 't tot een Museum werd ingericht, zullen zeker en ieder overtuigen, van hetgeen wij hier boven zeiden. De foto van 't woonhuis gelegen in de Strand Straat te Kaapstad spreekt voor zichzelf. Zo als 't gebouw daar ligt tussen de nieuw opgetrokken winkel- en pakhuizen, die zo brutaal laten zien dat zaken doen de enige gedachte was van de

bouwers, treden de smaakvolle lijnen, de rustige deftige afwerking van dit huis zo sterk op de voorgrond. 't Is een eenvoudig gebouw, maar vol van harmonie, waarin mensen hebben gewoond, wier leven gedragen werd door sterke, harmoniese beginselen. Let slechts op de afwerking en vorm van de deur, met zijn voorname bovenlicht, en vergelijk deze met de ongelukkige uit planken ineen getimmerde deuren, die aan de meeste tegenwoordige woonhuizen worden aangebracht. Zie de sierlijke gierlanden boven de vensters en vergelijk ze met de smakeloze bogen boven de vensters van 't huis daarnaast. Komt onwillekeurig niet eerbied in ons op voor een tijd, toen men de dingen van 't gewone leven met liefde vervaardigde en tot iets schoons maakte?

Foto No. 3 doet ons een gedeelte van de voorhal zien, juist als men 't huis binnentreedt.

Foto No. 4 geeft ons een gedeelte van de voorhal. Kunstvol is de oude kast en een lust voor de ogen.

Foto No. 5 is een hoekje uit de zitkamer. Deze kamer is aan de linker kant als men het huis binnenkomt. De Indiëse stoel, die op de voorgrond staat, een meesterstuk van houtsnijwerk en 't deftige Franse bureau zijn beide in 't Museum te zien.

Foto No. 6 is een hoekje van de eetkamer. Deze kamer is aan de rechter kant als men 't huis binnenkomt. Mej. De Wet zat gaarne in dit hoekje. De brede armstoel was haar geliefkoosde zitplaats waaruit zij 't verkeer op de straat gadesloeg.

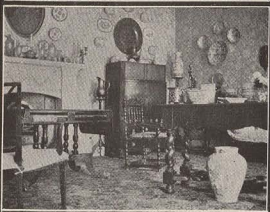
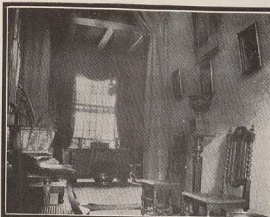
Fotos No. 7 en 2 geven ons een kijkje in de muziekkamer. Dit gedeelte van het huis is veel ouder dan 't voorste gedeelte en is nog niet voor 't publiek toegankelijk. Deze kamer moet de eetkamer van 't oorspronkelijke huis zijn geweest, want toen 't behangselpapier eens vernieuwd werd, kwam van onder het oude papier een schilderij van Ceres, de godin van de landbouw en het koren te voorschijn, geschilderd op de muur juist boven de haard. Mev. Koopmans liet de ovale lijst om dit schilderij maken, die men ook op foto No. 2 opmerkt.

De overvloed van oud porselein en fijngeslepen glas, van oud koper en smaakvolle meubelen, die men op deze foto's ziet, en welke smaakvolle kunstproducten voor een deel ook in het Museum te vinden zijn, spreken ons van een tijd waarin praktiese zin gepaard ging met een kunstvolle smaak.

Foto No. 8 geeft ons een hoekje uit de slaapkamer van mev. Koopmans. De klerkast met zilver beslag en van de mooiste voortbrengselen van oude schrijnwerkerskunst treft men ook in 't Museum aan. De architect die 't huis van mev. Koopmans bouwde,

in de oude vorm te herstellen en 't behangselpapier van de muren te halen en de verf van de deuren van teakhout en van de zoldering te verwijderen. Zo iets moest feitelijk niet mogelijk zijn. Dat echter zo iets gebeuren kan, toont wel aan, dat het nodig is, dat wij meer onze aandacht gaan geven aan wat we als een schone erfenis uit 't verleden hebben ontvangen. We moeten trots zijn op ons verleden, omdat we daaruit zijn voortgekomen, en tevens leren inzien, dat wij uit dat verleden ontzaggelijk veel kunnen putten waardoor wij ons eigen leven versterken zullen. 't Wardt

bouwde ook de huizen op de plaatsen Elsenburg te Muldersvlei en Uitkijk in 't distrikt van Stellenbosch. Elsenburg is nu als governements landbouwschool ingericht. Het oude woonhuis daar werd enige jaren geleden door brand verwoest, doch zal in zijn oude gedaante weer hersteld worden. Te Uitkijk woont mev. Sauer, de weduwe van Minister Sauer.

Het oudste gedeelte van 't huis van mev. Koopmans is nog niet toegankelijk voor 't publiek. De reden hiervoor is, dat er geen geld is om 't inwendige

zeker tijd, dat we inplaats van duizende ponden ten koste te leggen aan nieuwe gebouwen, waaraan geen al te grote behoefte bestaat, onze zorg eens gaan uitstrekken over zoveel schoons, dat tot ons spreekt van de glorie van oude dagen.

[Gaarne willen wij hier onze dank uitspreken aan Mej. W. de Villiers, Weltevreden Straat, Kaapstad, voor 't goedwillig ter onzer beschikking stellen van de smaakvolle foto's.—Red. "De H."]

Afrikaanse Soogdiere.

DIE DASSIE.

III.

(*Procavia capensis*.)

WIE van ons is nie bekend nie met die dassie? Hij is seker een van onse fraaiste soogdiertjies; en hij verdien nie alleen onse aandag terwille van sijn aanvallige uiterlik, maar ook terwille van die belangrike posisie, die hij, vanuit 'n wetenskaplike oogpunt, onder die soogdiere beklee. Wie bewonder hom nie met sijn sagte, wollige das van donker- of grijsbruin pels? Die stertjie, waarvan daar slegs 'n spoor is, en die kort, stomp beentjies is so in volkome coreenstemming met die gesette, ferm geboude liggaam, dat dit ons nie als 'n storende onewenredigheid hinder nie. Hoe dikwels op 'n sonnige someroggend, aan die voet van een van onse Afrikaanse berge, het ons nie die skijnbaar weemoedige, uitdagende getjank van 'n dassie vanaf die een of ander rots gehoor? En solang ons nog aangepak word deur die geheimsinnige stilte en eenzaamheid om ons heen, hoor ons die meer welluidende maar dowwe echo, die ons, als 't ware, uit vergange eeue toeroep. Deur die dowwe echo word ons ook herinner aan die bestaan van die ras sinds onherroepelike tije gelijk die eeueoue berge; die uitdagende getjank is vir ons 'n wetsiem, 'n spoorslag om ondersoek in te stel naar die identiteit van die dassie se naaste bloedverwante.

Tans, na lang en noukeurige ondersoek, is die wetenskap verplig hom tog die rang van 'n "dierorde" te verhef, die 'n onderafdeling vorm van die Ungulata of Hoefdiere, waarin die trose perd, die vlugtige antelope, die waggelende seekeel ook word begrip.

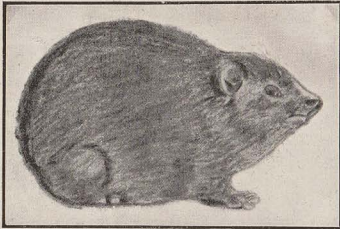
Ons Afrikaanse das of dassie is hoegenaamd nie dieselfde als die das van Europa. Van die twintig dassiesoorte in die verskillende dele van Afrika, Syrië en Arabië, die thuis van die diertjies, vind ons drie in Afrika, waarvan twee in Suid-Afrika bekend is, nl. onse gewone das of klipdas, en die boomdas of bosdas. Eersgenoemde vind 'n mens oral in die Unie, en waarskynlik ook in Rhodesië; laasgenoemde is beperk tot die oostelike distrikte van die Kaap-provinsie, Natal, en die streke verder noordwaarts tot aan die Zambesi. Hulle is ongeveer ewe groot—van sestien tot agtien duim hoog—en verskil van mekaar in geringe uiterlike besonderhede.

Laat ons vir ons wat meer bepaal bij onse welbekende soort (*Procavia capensis*). Die dik, grijsbruin wollige hare is bijna wit op die vel, hoër op donkerkleurig met liggekleurde puntjies. Gelijk die konijn het hij 'n gesplete neus; aan die agterkant van die kort, ronde oortjies is daar 'n kolletjie digte, swart wollige hare of pels. Die ogies is pikswart, effentjies vooruitstaande en bijzonder lewendig; want die dassie is 'n skerpzigte diertjie, en lang, eer sijn vijand vir

hom gewaar, is hij verdwyn in sijn natuurlike vesting—klipskeure en onderaarde skuilhoeke onder groot rotse en kranse. Bo-op die middel van sijn rug is die opening van 'n kliertjie, die duidelik aangewijs word deur 'n kolletjie swart hare. In die boomdas (*Procavia arborea*) word dieselfde klier beskut deur 'n kolletjie liggekleurde hare. Wat die funksie van die klier is, is nog nie duidelik nie.

Die voor- en agterpote verdien onse opmerking; want dit is te wijte aan die doelmatige bouw en vorm van sijn voor- en agterpootjies, dat die dassie ewe gemaklik teen 'n steil gladde rots kan loop as 'n vlieg teen 'n muur. Die binnenste of eerste toontjie van die voorpoot is klein, die ander vier toontjies loop uit, gelijk die derde, vierde en vijfde toontjie van die agterpoot, op 'n breë ronde nael. Die tweede toontjie van die agterpoot is veel korter en voorsien van 'n verdraaide, horingagtige, puntige spoor. Die vel onder die pote is kaal en swart, en verheve, sodat dit 'n soort van kussinkie vorm. Op die kaal kussinkies mond die buisies van talrijke kliertjies uit, en die hou hlv altoos vogtig. Die voetsole is ook voorsien van 'n halvormige lugdigte holte gevorm word. Deur sametrekking of kontraksie van die spiertjies, kan die dassie dus heel gemaklik sig, als 't ware, vasheg aan die gladde rotsoppervlak—net soals 'n seekat deur middel van sijn suierjies sig aan onse hande vasklem.

Die aardige diertjies woon, soals gesê, in rotsagtige kloue en berge, waar hulle klein kolonies vorm. Snags lê hulle daar bijdags bij helder rustig te snoes, en sonskijn kom hulle te voorskijn. Met 'n lus geniet hulle vanaf die hoë vooruitspringende klippe die lekker lewewegende sonskijn. Maar so lang hij sig daar in die son sit te verlustig, is hij gedurig op die loer naar die een of

ander sluipende vijand. Ook moet hij op die uitkijk wees vir roofvoela; want dit gebeur maar te dikwels, dat hij op 'n onverwagte moment deur 'n lammervanger of dassievanger (berghaan) opgeraap en in die onbarmhartige klouwe naar bowe gevoer word. Soda hulle iets op 'n afstand gewaar, word dit aangekondig deur die karakteristieke getjank; en onmiddellik na die noodseun verdwyn hulle in die skuilhoeke.

Ons vind sonder twiifel die eerste melding van die dassie in die Bijbel (Ps. 104: 18) onder die naam "konijn," waar klaarblyklik gesinspeel word op die Syriese soort (*Procavia syriaca*). Kolbe meld hom onder die naam "daxe" in sijn oorspronklike Duitse werk. Gedurende die laaste helfte van die agtiende eeu werd hij beskree deur Pallas, Vosmaer, Allamand en Buffon, van 'n paar eksemplare die deur Goeverneur Tulbagh naar Holland gestuur werd.

Versteende oorblyfsels van die dassie werd in die Opper-Eocene afdeling van die Fayum in Egypte gekrij. Die versteende fragmente toon aan, dat die vroegste verteenwoordigers van die dassie, hoewel wat groter, tog in alle besonderhede volkome coreenstem met die teenswoordige ras. In Samos, en onlangs in Patagonië, werd eveneens deur die Italiaan Ameghino versteende oorblyfsels ontdek.

Wel mag die dassie ons tot 'n ondersoek in sijn verwantskap uitdaag; en wel kan hij ons aan vervloë eeue herinner. Hoe dieper ons in die geheimenisse van die natuur poog te delf, hoe meer word ons deur die "eenheid in verskeidenheid" getref.

C. S. GROBBELAAR.

WOLF BROS

34 ADDERLEY STRAAT
TEGENOVER SPOORWEG STATION
KAAPSTAD.

HORLOGES

Wij hebben
meer dan 20.000 echte
BOEREN HORLOGES
tegen 20% elk, in 10 jaar
tijd, ver koopen.

*Deze is een getuigschrift
in zich zelveld.*

VRIJE GIFT.

Van een BIJRM
ZILVER Horloge
Ketting en kleinoot
aan iedereen koopen
die Geld samen
shaart by bestellen
Van Horloges.

Prijs
20% VOOR
POST VRIJ
25 Jaar
Waarborg

ZELFDE HORLOGE met
NET MAGNETISCHE
BANDENWERK 25%
en IN MASSIEF ZILVER KOST 50

GENAANT IN
TWEË OROUVEN
STOF EN
WATERDICHTE
SILVER KAST.

Een Prijs - Een Waarde
Let op dat uw **BOEREN HORLOGES**
onze naam op de wijzerplaat hebben
Laat ons U een op proef zenden

Schryf om Catalogus No. 33
(3000 Illustraties) van Horloges.
Juwelwaren, enz. POST VRIJ.

OOK VERSCHAFT MET
RADIUM PLATEN EN HANDEN
ZODAT RECHTE TIJD IN
HET DONKER GEZIEN KAN WORDEN.
PRIJS 10/- EKSTRA.

BYZONDER KLEINE SOORT
VOOR DAMES.
STOF EN WATER DICHT KASTEN.
Kan om de arm gedraaid worden
Leeder Straps 1/6, 2/6, 3/6, 4/6.

No. 937-18 kt. Goud,
gezet Diamanten en an-
dere edelgesteenten. £15
en hoger.
Diamanten alleen
£9, £12, £15 en hoger

No. 1532-Solied Goud
Fing. gezet "Burmak"
Diamanten 7.6

No. 198-18 kt. Goud,
gezet Diamanten, 35%
Anderen 50/-, 70/- en
hoger

No. 6016-18 kt. Goud,
gezet Diamanten en an-
dere edelgesteenten. £15
en hoger.
Diamanten alleen. £20
en hoger

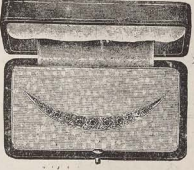
No. 5044-18 kt. Goud,
gezet 3 Diamanten, 35%
Anderen £4, £6 en hoger

No. 9715-Solied Goud
Ring, gezet Kaapse
Robijnen, 12 & Anderen
17 & 21/- en hoger

No. 175-Nieuwvets-Boorstpel
Solied Zilver, 3.6 en 4.6
Solied Goud, 17.6, 21/- en 35

No. 820-Solied Gouden Boorstpel,
gezet met prachtige Steen, 6.6

No. 117-18 kt.
Gouden Ring,
gezet Diaman-
ten en andere
Steenen, 36

Troonringen in
allerlei vormen
en grootten 7.6
tot 27

No. 9412-18 kt.
Goud, gezet Ro-
bijn, enz. £4 en
hoger Gezet
Diamant, £5
tot £100

No. 903-18 kt.
Goud, Diamant
en ander e Steen
5/- en hoger.
2 Diamanten £4

Heren Zegelring
10.6 tot 26.
Grote verschei-
denheid

No. 600-Horpel
Diamanten
Ring,
£5 tot £260

REKKENDE ARMBAND HORLOGES,
Solied Goud, £4 10s., £6, £8, £10 en hoger. Gerold 18 kt.
Goud, 50/- en 60/- Alleen gewaachtorg.

Wij repareren
HORLOGES en
JUWELN van
'allerlei aard

No. 9749-Borstspel, met
echte Kaapse Robijnen.
Gerold 18-ct. Goud, 4/6
Anderen 3/6 6/6 8/6
Massief Goud 2/6 12/6
en meer.

Doos met Kam en Borstel, beste kwaliteit
Verzilverd, 12.6, 15.6 en hoger
Solied Zilver, 15.6, 21/-, 30/- en hoger
Grote verscheidenheid

No. 9749-Kaapse Robijnen
Borstpel, Gerold 18 ct.
Goud, 1.4/6
Anderen 5/6 6/6 8/6
Massief Goud 21/- 25/- 30/-

No. 9418-18 kt. Goud,
gezet in Robijnen enz.
£3 en hoger. Gerold
Diamant en £10 tot £200

No. 9419-18 kt. Goud,
gezet in Diamanten, enz.
£5 en hoger. Gezet alleen
in Diamanten £8 tot
£200

No. 3105-18 kt. Goud,
gezet 6 Diamanten,
£3 10s. Anderen £5, £8
en hoger.

No. 9722-
Wishbone Ring,
solied goud,
gezet 7 Robijn-
sten, 25/-
Anderen 30/-,
50/- en hoger

No. 0911-18 kt. Goud,
gezet Saffieren, enz. £4
en hoger. Gezet Dia-
manten £8 en hoger

ANTI-CLIPPER
RINGEN
Een Zilver model
tegen 7/6 Per 5/4

No. 894-18 kt.
Goud, gezet met 3
Diamanten, £7, £8,
£10 en hoger. Solied
Goud, gezet met
Kaapse Robijnen,
17.6, 21/- en hoger

No. 9406-18 kt. Goud,
gezet Robijn £4
en hoger, gezet Dia-
mant £5 tot £200

No. 9741-Solied
Goud Ringen, gezet
Kaapse Robijnen,
12.6. Anderen 14.6,
17.6 en 25/-

No. 6038-18 kt. Goud,
gezet Diamanten, enz.,
£12 en hoger. Gezet
alleen Diamanten £20 en
hoger

No. 003-18 kt. Goud,
gezet Diamanten en
andere Steen £7 en
hoger. Alen Diamanten
£10, £15 en £20.

No. 5025-18 kt. Goud,
gezet echte Diamant.
£3, £4, £5 en hoger

FLETCHER & CO.,

Darling en Langemark Straten, KAAPSTAD.

Stuur uw bestellingen naar Bus 45, Algem. Postk.

De 'M.S.E.' Stencil Doos.

In Kartonnen Doos juist als afgebeeld. Franko per post naar Prijs compleet 6/3. De "Kantiprem." enig adres gezonden de meest populaire aitrasting. Prijs 10/9. worden.

Winter Modes.

Hebt u onze geillustreerde "Mode Gazette" en Prijslijst ontvangen voor 1 tegenwoordige seizoen? Zo niet, schrijf ons om een exemplaar. Wij betalen vracht of porto op alle bestellingen uit 't plateland, als geld gestuurd word met bestelling en de waarde der goederen 20/- of :: meer bedraagt. ::

Winsor & Newton's Pen-Schilderdozen als afgebeeld. Prijs 11/6. Grotere dozen 18/6, 24/6, 29/6.

SCHOENEN

VOOR HET GEHELE GEZIN
TEGEN LAAGSTE PRIJZEN.

WANNEER de kinderen schoenen nodig hebben, is het heel gemakkelijk als men de Katalogus van Cuthbert in huis heeft. Dit nuttig boek bevat alle soorten Schoeisel voor Mannen, Vrouwen en Kinderen, en de prijzen zijn altijd lager dan men elders betalen moet voor Schoenen die even goed zijn.

Wij hebben een exemplaar voor U gedrukt. Als U er nog geen hebt ontvangen, gelieve dadelijk een postkaartje te zenden en wij sturen de Katalogus **GRATIS**

SCHRIJFT VANDAAG.

CUTHBERTS

BEPERKT.

Postbestelling Departement, Postbus 1323, Kaapstad.

ONZE BEZIGHEID

is niet verder van U weg dan 't naastbijgelegen Postkantoor.
Beste Kwaliteit RIJWIEL EDEREN tegen Groothandel Prijzen.

Slechts
£7
10s.

Dames of Heren Rijwiel—Beste soort, engels fabrikaat. Rijwielen van de aller beste materialen, zwart geëmailleerd, prachtig gepolijst en met kleuren gelijnd, beste rol remmen, Vrij wiel, sterke ketting, beste pedalen en gezet passend voor landwegen. De prijs is slechts

£7 10s.

DUNLOP WIELBANDEN
(alle grootten.)

Roadster	16/-
Bandovertrekfels per stuk	
Roadster	7/6
Buizen per stuk	
Tegen Doornbestande overtrekfels	20/-
per stuk	
Tegen Doornbestande Buizen	9/-
per stuk	
Warwick	12/6
overtrekfels per stuk	
Warwick buizen	6/6
per stuk	

Onze Speciale Overtrekfels, prachtige waarde voor 15/6 per stuk
Uitmuntende Buizen 7/6 per stuk.

Rijwiel Pompen, Beste Celluloid,
15 dm. lang, slechts 3/-, 18 dm. 14/-

Rijwiel Oliekannen tegen 1/6
1/6 en 2/- per stuk.

Kanefas 'Carriers' passend op raam van rijwiel, sterk en goed gemaakt. Speciale Prijs is 9/6.

Rijwiel Zadeln aller best fabrikaat en wezenlijk goede kwaliteit voor 10/6, 15/- 18/6 en 21/- per stuk.

Wij hebben ook
VOETBALLEN,
TENNIS BENOEDIGDHEDEN,
BINNENSHUIS SPELLETJES,
MUZIEK INSTRUMENTEN,
KUNSTJES, "PUZZLES" en
NIEUWIGHEDEN van alle
soorten.

LEES DIT GROTE

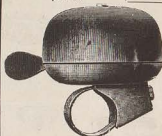
GRATIS aanbod.

Oes

GROOT BOEK
van koopjes.

Het is vol van allerhande dingen bij ons te koop, namelijk Juwelierswaren, Horloges, Fancy Goederen, Gramofones en Platen, Sport Goederen Stevels en Schoenen, Rijwielen en andere artikelen tegen lage prijzen, betgeen een grote besparing voor u is.

Schrijf vandaag om een Boek.

Rijwie! Bellen, goed gemaakt, luid en krachtig, 1/6, 2/6, 3/6 en 4/6 per stuk.

DE WILLIAMS CIE.,
BUS 493. KAAPSTAD.

Die Vrouw en die Huis.

VOOR ek iets anders skryf, wil ek eers die vriendinne dank vir die briewe, wat hulle laaste maand aan mij geskryf het. Ek was baie blij om van hulle te hoor; en ek het hulle goeie wense hoog gewaardeer. Ongelukkig was dit te laat om te antwoord in die nommer, wat die week verskijn het; want dit neem 'n hele ruk om so 'n ding deur die pers te krij.

Aan die mense, wat die patroon wou hê, het ek dit gestuur; en ek hoop, hulle is daarmee tevrede. Net één ding: ek sou baie blij wees, als julle gouwer wou skryf om die patrone, want dit is nie lekker nie om so altyd te moed gereed sit met ou goed, wat verbij is. Ek sal in die toekoms die patroon net vir een maand hou. Daarna moet julle maar tevrede wees met die volgende patroon. Natuurlik sal dit elke maand iets anders wees. Ek wil probeer om altyd iets te goe, wat ek dink, sal geskik wees vir die maand, wat "De Huisgenoot" in verskijn.

MODES.

Hierdie maand is dit tanelik moeilik om iets oor modes te sê. Al die winkels verkoop nou hulle wintergoed uit; en daar is amper geen onderskeid nie tussen die eerste partij wintergoed, wat ingekom het, en die laaste. Net so hier en daar sien 'n mens iets nuuts.

Dis snaks met ons vrouwmense, Oorloë kom, en oorloë gaan verbij; maar ons het nog altyd tyd om oor iets te dink, wat klere aangaan. Selfs die stikste en beskeidenste onder ons vra altyd naar iets, wat ons dink, sal vir ons goed pas.

Laaste maand het ek julle volledige vertel van verskillende jasse. Een daarvan was die baadjie, wat bij 'n kompleete kostuum behoort. Ek het vertel, dat die baadjie kort en wijd is, en vol oor die heupe hang.

Hierdie maand het ek bij Wilson en Miller 'n tekening gekrij, wat ek hier insit, om meer of min te wijs, wat vir 'n fatsoen ek bedoel het. Die een van Wilson en Miller is nie heeltemal dieselfde nie. Hij is van voor oop, en hang reguit af van die skouers af.

Dan is daar 'n soort van onderbaadjie bij, met 'n band om die middel; die onderbaadjie is van 'n ligter kleur, om als 'n mooi teenstelling te dien. Wit lijk die beste met eenkleurige stowwe. Die baadjie is met breiding en knope opgemaak.

Wilson en Miller sal vir enigen van julle die kostuum laat krij in die gewone groottes—klein-, middel- en groot-vrouwensgrootte uit tweed, "covercoating" of serge vir twee pond vijf, en hoër, als julle beter stof wil hê. Dit is vir mij baie billik.

Van Cleghorn en Harris se tekeninge van halsdrag het ek die drie mooiste uitgekies; en ek sit dié ook in. Soos julle sien, het die een 'n hoë hals, met 'n regop

val agter die nek. Die ander twee het nie die hoë hals nie, maar hulle is ook nie oop voor die bors nie. Terwijl dit nog so koud is, kan 'n mens dit waarlik nie hou om oop halse te dra nie. Hulle is almaal van fijn kamerdoek gemaak, en het borduursel of 'n fijn kantje om die rand.

Ek het bij Cleghorn en Harris ook gesien van die skouermanteltjies, wat ek laaste maand beskryf het. Die, wat ek gesien het, was van fijn net gemaak, om oor 'n ligte lijfje te dra. Ek het nou spijt, dat ek dit nie gemeen het nie, om julle 'n idee te gee daarvan.

Maar ander maand sal ek probeer om een te krij. Dit sal seker lank gedra word—vernaamlik in die somer.

Bij de Gebroeders Ross het ek gesoek naar 'n horstrok, wat tog gemakliker is dan die gewone, wat 'n mens teenswoordig krij, wanneer jij die artikel per pos bestel. Hij is nie so lank als die ander nie—oor die heupe bedoel ek; maar hij is weer 'n bietje langer onder die bors. Daarom is hij in twee opsigte gemakliker—vernaamlik vir mense, wat moet baje sit. Hij hou nie die heupe stijf nie, en hij druk nie onder die bors nie, als 'n mens naar vorentoe leun. Daarbij is hij nog al goedkoop—net ses shillings en elf pence. Die naam is "C.B. Eesiflex."

Mijn knippatroon van die maand is 'n bloese, wat maklik is om te maak, en goed te pas sal kom vir mooi warm middae, als hij uit de lene van soiets gemaak word. Die mouwe is vir ses duim of sowat aaneen gesnij met die agterpand en die twee voorpande; en dan is verder die kort mouwe daaraan gesit.

Die boordje en twee strokies, wat julle voor sien, is ook een stuk, wat rond uitgeskulp is, en aan die ander deel van die lijfje met 'n versierseltje vas gemaak word. Die knope is omtrent een duim rond groot; en aan die onderende van die hals sit daar een of twee. Aan elke kant van die voorpande is daar twee partije fijn opnaaisels, van vijf elk.

Om die bloese te maak van die patroon af, sal ek geen rekening hou met die opnaaisels nie; hulle moet eers gemaak word, voor die ding gesnij word.

Ek sal aan die van julle, wat nie weet, hoe om "foggotting" te maak nie, dit nou uitlê; en dan is dit nie nodig om iets te koop om daar te sit, waar die hals, ens., aan die ander deel van die bloese gewerk word. Soos die voorpande en die agterpand aan mekaar gewerk is, vat dan 'n stuk harde papier, en werk die randjies van die hele ding daaraan vas. Sorg eers, dat dit omgeslaan is om dit netjies te laat lijk, en om die rafels nie te laat wijs nie. 'n Goeie plan is om sterk bruin papier driemaal te vouw, tot dit stijf genoeg is.

Vat nou die kraag en voorste stukke—hulle is aan mekaar—en vouw die rand daarvan ook om. Rijg dit ook aan die bruin papier vas, 'n klein entjie van

die ander af. Sorg, dat die middel van die hals mooi bij die middel van die agterpand is, anders trek die hele ding skeef. Nou kan julle net heen en weer die twee stukke met die hand aan mekaar naai, in kruissteke of springsteke "herring-bone," of enige ander steke, wat julle ken. Natuurlik moet julle dit nie naer mekaar toe trek nie. Dit moet ope werk wees. Als dit gedaan is, trek dan die rjgdrade uit, en haal die ding van die papier af.

Om die uitkulping te maak is dit 'n ou plan om geld te gebruik. Ik dink 'n halfkroon sal net mooi groot genoeg wees vir die bloese. In elke skulp moet daar 'n knoopsgat wees.

Nou wil ek vertel van die klein onderskeidjies—of beter geseg, die klein nuwigheidjies—wat 'n mens in die modes sien. Meer en meer sien 'n mens valletjies en plooiseltjies. Dié somer sal die klere, dink ek, baje mooi wees—meer soos die ou mode van 1860 dan iets anders.

Op die meeste van die rokke, sien ek, sit hulle nou sulke strokies, met 'n knopie daaraan. Baje van die jasse en baadjies word so gemaak als die tekening van

HANDWERK.

Daar is baje van julle, wat van handwerk hou en wat nooit die geleentheid gehad het nie om iets anders te leer als hekelwerk, ens.

Partij van julle, weet ek, kan pragtig allerhande borduursel maak; maar die volgende wenke is nou vir die, wat nog wil leer.

Ek gaan julle so uitvoerig en duidelik als ek kan, beduie, hoe om Richelieu-borduurwerk te maak. Eers moet ek beskryf, wat vir 'n soort werk dit naar lyk. Dit is nie fijn gaatjies soos Madeira-borduurselwerk (Broderie Anglaise) nie, maar growwer. Groot blare en blomme meestal; en dit moet oor 'n ander kleur stof gesit word om die werk mooi te vertoon.

Laat ik nou vertel, hoe dit gedaan word. Dit is so maklik, dat selfs 'n jong meisjie van dertien of veertien dit kan doen, als sij net wil netjies werk.

'n Mens krijg die patroon en trek dit op die stof af soos in ander borduurwerk. Dit is gewoonlik 'n kranse of—soos ek voorheen gesê het—iets als groot blomme of blare. Die kranse, of wat dit ook al is, het 'n lijn om hom in te sluit. Naderhand sal julle

die van Wilson en Miller, maar dan het hulle nog so 'n strokie oorkruis om hulle vas te maak. Partij het twee strokies—een aan elke kant, net omtrent in die middel en dan word hulle aan mekaar vas gemaak.

Ek het 'n paar dae gelede gaan kijk bij die groot winkels naar die nuwe kostume, wat hulle nog nie gesadverteer het nie, en wat nie op die uitverkoopings is nie. Die baadjes het meestal bande aan, of los, of vas gewerk—partij so gesit om die lijf lank te laat lyk, en partij om dit te verkort. Een mooie was nie met 'n knoop vasgemaak nie, maar met 'n gesper. Die gesper was aan een kant—die linkerkant—van die band vasgework, en die regterpunt was deur die gesper getrek, om so los te hang. Die romp van die jas moet baje wijd wees, en weg staan van die lijf af. Die groot ding is om die silhouette so te krijg, dat die bollijf en die onderlijf naer mekaar lyk—amper soos 'n dubbele-verdiepinghuis in Japan.

Die van julle, wat "smoek"-werk doen kan nou uit niks 'n pragtige rokkie of bloese maak. Die bloese word voor net bij die bors effentjies gewafel ("gesmoek"), en die romp om die heupe. Als julle 'n stukkie delaine of soiets krijg, en dit of met wit, of met 'n ander kleur uitwerk, sal dit 'n fraaie tabberdje uitmaak. Dit kan nou in die winter gebruik word, en ook in die lente: dus sal dit die moeite werd wees.

Ek sien in een van mijn boeke, dat hulle die onderrokke om die heupe verstijf met iets, en onderom ook, so dat die rompe kan uit en wegstaan en wijd lyk, sonder dat 'n mens iets aan hulle doen. Dit lyk 'n goeie plan.

Verder is daar nou die maand regtig niks meer te sê oor modes nie. Ander maand sal ek begin met die somermodes.

verstaan waarom. Al die blare, ens., is aan mekaar verbind met strepies.

Nou omtrent die werk. Neem 'n mooi sjerige gare soos Peri Lusta, en rjg met klein steekies al langs die patroon se lijn. Net soos julle bij een van die strepies kom, wat die blare aan mekaar verbind, moet nie deur die stof rjg nie soos aan die blare nie, maar neem net een groot steek tussen die twee punte, waar die strepies aan die twee blare verbind is. Die gare moet los lê op die regterkant van die stof. Dan weer net so 'n steek terug, en nog een. Dit maak so 'n brug van drie drade tussen die twee blare. Nou moet om die brug teruggework word met knoopsgatsteek, dig teen mekaar, tot julle weer op dieselfde punt terugkom, waar julle opeghou het om die klein rjgsteekies te maak. Gaan dan nou maar weer voort, tot julle weer bij 'n bruggie kom—weer drie drade oor, en terug met die knoopsgatsteke.

Wanneer die hele omtrek van die skets so omgerjg is, en al die bruggies klaar is, werk dan met knoopsgatsteke die hele skets weer om, al langs die rjgsteekies. Sorg, dat die stake naar die buitekant van die blare toe wijs, en dat hulle baje fijn is, en dig bij mekaar.

Als dié nou klaar is, krijg 'n klein skortjie en knip uit al die deel van die skets, wat onder die bruggies lê. Dit sal maak, dat net die patroon van die blare daar sit, vas aan mekaar verbind met die bruggies. Verstaan julle nou goed? Dit is so swaar om so iets te beskryf, sonder om dit te kan wijs. Maar als daar van julle is, wat graag wil leer, skryf aan mij, en stuur net die posseëls, en ek sal 'n klein model stuur om te wijs, hoe dit gedaan word. Als julle dit goed vind, kan ek linne en 'n sekts in die gare daarvoor krijg, en die werk vir julle begin—

enige ding, wat julle verlang om te hê. Stuur maar net die geld om die onkosse te dek. Altemit sal dit goed wees, als julle vooraf aan mij skryf en vra hoeveel dit kos; en als ek julle dit laat weet, kan ons verder besluit.

KOOKKUNS.

AARTAPPELSLAAL.

Baje dae het ons kou gekookte aartappels oor, en weet nie, wat om daarmee te maak nie. Teenswoordig eef 'n mens in elke weer koue slaai, en aartappelslaai is een van die lekkerste, wat 'n mens kan kry.

Snij die aartappels in skiffies; snij een in in dun skiffies; kap een eetlepel pieterselie fijn, en snij een eier, wat hard gekook is, in skiffies. Meng dit saam, so dat die eier en pieterselie bo-op lê.

Maak nou die sous. Neem die geel van twee rouw eiers, 'n halwe teelepel sout, dieselfde hoeveelheid mosterd en 'n bietjie peper. Neem nou 'n glas goeie slaai-olie (soetolie) en gooi dit druppel vir druppel in die rouw eier met die mosterd, sout en peper. Roer gedurig vinnig, solang als die olie indrup. Die mengsel sal dik word. Maak nou dunner met asijn—so dun, als verlang word. Die sous is lekker vir aartappel, of enige ander slaai. 'n Mens kan 'n paar skiffies beet ook bij sit. Dit lyk mooi, en dit smaak lekker.

GEMMERPOEDING.

Neem 'n half pond fijne meel, 'n half pond fijn gelapte niervet, 'n half ons lemoenskil ("candied peul") of heellemoenskil, twee ons bruin suiker, een teelepel gemaalde gemmer, net 'n knippie sout, een teelepel bakpoesier, en 'n klein bietjie melk. Snij die lemoenskil aan stuk en meng dit saam met al die ander droë goed. Sit die niervet laaste in. Meng dit nou tot 'n stijwe deeg met die melk. Sit dit in die poedingvorm, of in 'n doek, en kook vir drie uur lang.

Vla is lekker vir sous hier-voor; maar sommige mense gebruik suikerstroop ("golden syrup"), wat warm gemaak is, om dit 'n bietjie te laat smelt.

WORTELPOEDING.

Kook een pond wortels tot dit heeltemaal sag is, en maak dit dan pap fijn. Neem nou 'n half pond broodkrummels, ses ons fijn niervet, 'n kwartpond korinte, 'n kwart pond rosintjies (haal die pitjies van die rosintjies uit), 'n kwartpond bruin suiker, een klein bietjie neut, een bietjie sout, drie eiers, en 'n bietjie melk. Meng die wortelpap met die broodkrummels, sit dan die niervet in, en dan al die ander bestanddele, buiten die eiers. Dié moet eers goed opgeklims word. Soos dit gedaan is, gooi dit ook in, met net genoeg melk om 'n stijwe deeg te maak.

Smeer 'n poedingskotel met botter, gooi die mengsel in, en bak dit in die oond vir 'n uur en 'n half. Die oond moet nie te warm wees nie.

Die poeding word geëet met 'n soet sous.

BOTTER-EN BROODPOEDING.

Dit is 'n eenvoudige poeding, maar die meeste mense is baje lief daarvoor, en dit is baje maklik om te maak.

Neem vijf of ses snije botter en wit brood, en 'n halwe koppie korinte. Smeer die poedingskotel met botter, en strooi korinte onder op die boom. Sit nou daer 'n snij botter en brood in. Strooi weer korinte oor die brood, en sit nog 'n snij brood in. Hou hiermee aan, tot al die korinte en die brood in is.

Maak nou 'n vla uit een glas melk, 'n eetlepel suiker, en een eier. Gooi dié oor die brood en botter en korinte, strooi effentjies 'n bietjie neut daaroor, en sit 'n stukkie botter daar op. Bak dit nou in die stoof, tot die vla dik word. Pas op, dat die oond nie te warm is nie.

LEMOENKOEKIES.

Neem 'n kwart pond maizena, twee ons botter, twee ons fyn suiker, die gerasperde skil van twee lemoene, en die sop van 'n halwe lemoen.

Sif die maizena, sodat daar geen klonte in is nie. Meng die suiker met die gerasperde lemoenskil. Klits die nou saam met die botter, tot dit mooi glad en romerig is. Klits die eiers, tot hulle skuim, en roer hulle stadig in met die botter en suiker. Klits die nou weer goed. Gooi nou stadig die maizena in, terwyl julle altyd roer; en als dit in is, die lemoensop—wat eers deur 'n doek of sifte moet gegerooi word.

Smeer nou 'n klomp klein koek-pannetjies met botter, en vul dit half met die mengsel. Laat nou stadig in 'n oond bak vir vijftien minute, of tot dit 'n mooi geel-bruin kleur het.

Als julle die koekies uithaal, laat dit eers 'n bietjie afkoel, voor julle dit uit die pannetjies gooi, want dit is baje bros als dit warm is en breek somaar.

KRUIEKOEK.

Meng in 'n skottel: een pond fijn meel, 'n halwe teelepel gemaalde gemmer, 'n halfpond suiker, twee teelepels kaneel, 'n halwe teelepel gemaalde neltjies, een gerasperde neut, een teelepel bakpoesier, en een teelepel krimmetat ("cream of tartar"). Vtarj nou in die hele klomp in 'n kwart pond botter.

Maak 'n gat in die middel, en gooi daarin 'n dessertlepel bruin stroop, die geel van twee eiers, en genoeg karringmelk om 'n stijwe deeg te maak.

Roer nou alles goed deur met 'n houtlepel. Klits dan die wit van die twee eiers stijf, en sit dit daarby. Heel laaste, gooi 'n kwartpond korinte in. Als alles dan goed gemeng is, smeer boter in klein koekpannetjies ("patty pans"), en bak in 'n hele oond vir omtrent vijftien minute.

'N NUTTIGE WENK.

HOE OM SIJ TE WAS.

Dit is altyd beter om 'n mens se sjklere self te was; want in die washuise gee hulle nie om, of hulle dit stukkend vrijf nie, solang als dit skoon is, en mooi gestrijk.

Ek neem altyd vir elke kom lout water 'n eetlepel paraffine-olie bij. Die paraffine laat die sij mooi skijn, net of dit nuw is. Die sij moet nie gevryf word nie, maar net saggies tussen die hande gedruk word, en rondgeroer word, tot al die vlekke uit is, dan—soos die wol—in 'n handdoek gedroog word, om dit nie te verfrommel nie. Strijk dit, solang als dit klam is, anders mag die strijkijster daaraan vas sit.

PETER ROSEGGER.

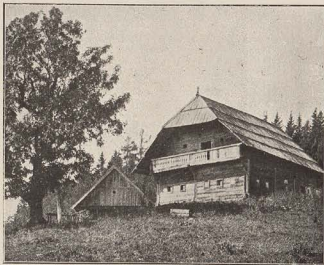
PETER Rosegger, een Oostenrijksch schrijver, is een man waard om te kennen. Van zichzelf zegt hij: "Ik heb drie, zo niet vier verschillende maatschappelijke kringen doorleefd, doorwerkt, doorleden. De daarbij opgedane ervaringen schijnen mij in mijn hoogmoedigste ogenblikken dikwijls wel zo waardevol als een doorlopen van een achtklassig gymnasium. Ik heb jarenlang op de schoolbanken gezeten, ook op die van de eerwaarde Alma Mater, maar dit alles heeft bij mij niet willen gedijen. Mijn rijns heeft nimmer zijn voeding gevonden in het droge gras van schoolwijsheid, doch altijd in het groene gras van 't leven. Het klein beetje dat ik weet, heeft mij het leven—het klein beetje dat ik vermag, de nood geleerd."

Het is de moeite waard naar een man, die zo fris weet te praten, te luisteren. Doch niet alleen daarvoor is 't voor ons in Zuid-Afrika van belang kennis te maken met deze bijzondere man. Peter Rosegger is een kunstenaar, die zich een wereldnaam verworven heeft en dat, terwijl hij zijn beste werken geschreven heeft in een boere-dialekt. Zijn idealen en gedachten zijn om deze reden voor ons, die 't zo vaak moeten horen, dat wij wijzer zouden doen ons in de armen te werpen van een machtige kultuurtaal, dan dat wij onze eigen weg hanen tot een zelfstandige kultuur, van buitengewone betekenis.

In 't kort wensden wij hier een overzicht te geven van de jeugd van Peter Rosegger. In 't Steirische Mürzthal, een bergland hetwelk van de wereld is afgescheiden, ligt 't dorpje Alpl, bij Krieglach, waar Peter Rosegger de 31ste Julie 1843 geboren is. Zijn ouders woonden in een van de 23 oude boerewoningen, die het dorpje vormen. Zijn opvoeding was de gewone opvoeding van boere-kinderen in die tijd op een afgelegen plaats. Op tyaalfjarige leeftijd, toen door hagelslag de gehele oogst vernield was, moest Peter in dienst gaan. Hij werd koeherder. Zo laat hij de boer de bewoners van zijn huis te zamen tellen: "Hier ben ik—tel nu goed na, ik en mijn vrouw en onze vijf kinderen en de knecht en acht runderen en de dienstmaagd." Deze eigenaardige opsomming, waarin de dieren een even voorname plaats bekleden als de mensen, tekent ons de eenvoudige omgeving waarin Peter zijn jeugd doorbracht en doet ons tevens begrijpen hoe de dierfabel, die dier en mens vertrouwelijk en haast op een voet van gelijkheid met elkaar doet omgaan, moet zijn ontstaan. Van koeherder werd Peter ploeger. Dat was een stap vooruit. Welk een vreugde dit voor hem was blijkt uit wat hij zelf hier over schrijft: "Dan gingen wij middageten. Ik paste wel op, dat ik niet de aarde van mijn handen wreef, want juist deze korsten gaven mij het aanzien—ik was niet langer de koejongen—ik was de ploeger en had gelijke rechten met de knechten. Het is slechts een

klein ding uit de jeugdtijd; 't is nauweliks groot genoeg, dat men 't luid vertelt, maar voor de boer is 't een gewichtige dag, wanneer hij voor het eerst de hand aan de ploeg slaat; het is een heilige daad. Het zwaard en het kruis zijn de symbolen van grote gebeurtenissen; maar ik houd ook de ploeg voor een symbool van wereldverlossing. Het grauwe aardstof, dat toen aan mijn handen kleven bleef en waarmee ik aan het middageten ging—ik heb dat tot nu toe niet afgewist—'t is voor mij wat voor de vlinder het goudstof is."

Zo leerde Peter 't boereleven kennen, dat hij later een monument bouwen zou in zijn verzen en verhalen in 't Steiries dialect. In 1860, dus op zeventienjarige leeftijd, werd Peter in de leer gedaan bij een kleermaker. De dichter werd toen in hem wakker. Doordat hij enige gedichten opgezonden had aan Dr. Svoboda de redakteur van de "Grazer Tagepost," werd de aandacht van deze bekwame journalist op Peter gevestigd. Het gevolg is dat Peter op twee en twintigjarige leeftijd op de handelsakademie te Graz komt. Prof. Rudolf Falb, later bekend om zijn weervoorspellingen, liet hem hier de bibliotheek in orde brengen, schonk hem boeken en bracht hem een massa van de meest nodige algemene kennis bij. Van die tijd af groeide de dichter in hem en werd hij zichzelf meer bewust. Genoeg hebben we nu van zijn leven gezien, om te begrijpen hoe hij de dichter van Steiermarken, het eenvoudige boereland, geworden is. Hij heeft lief

Peter Rosegger's geboortehuis te "Krieglach."

de eenvoudige boeren uit het gebergte en hij kent ze. Hij denkt zich de schone natuur en de gezonde lucht, de natuurlijk eenvoudige en toch samengestelde mensen niet alleen maar ziet ze en beleeft ze. Rosegger is er van overtuigd, dat in het volk iets heiligs en onbegrijpeliks woont: een veranderend, een voelgedaanten aannemend en zich toch eeuwig gelijk blijvend wezen. Hij kent zijn volk, omdat hij met hen medegeleefd heeft. Terecht merkt hij op, slechts in arbeid en zorgen is het volk beminne-

waard, waarlijk verstandig en groot. Bestuderen kan men zijn karakter niet, men moet het medeleven in eigen vlees en bloed.

Dit is Peter Rosegger's stelling, zeker van diepgaande betekenis: De liefde voor de geboortegrond—het heimwee, 't vasthouden aan de tradities, aan 't godsdienstige en bovenal aan 't konservatieve zijn de machtige beoehders van de oorspronkelijkheid van 't volk. De traditie is de levensnerf van de boer—de godsdienst is zijn ziel.

De mensen, die hij liefheeft wonen niet in de grote steden, zijn niet de verfinden door een moderne kultuur. Aan hun handen kleeft 't stof der aarde. Hun rug is gebogen van de arbeid. Slechts langzaam bewegen zich hun gedachten. De kring waarin ze leven is klein en oefent geen machtige invloed op 't wereldgebeuren uit. Tussen de bergwanden liggen de wouden en tussen de wouden de grasvelden en kleine bijna onvruchtbare velden, waarop zij arbeiden. In de schaduw aan de bosrand, op kleine kopjes en rotsheuvels, of op de brede hellingen staan de huizen en hutten en daarin bewegen zich de mensen, jongen en ouden, levensblijden en levensmoeden. Zij weven en streven,

juichen en klagen, lachen en wenen, zingen en rusten, trouwen en sterven en worden geboren. Is het wel de moeite waard te luisteren naar de geschiedenis van zulke mensen? Peter Rosegger heeft die vraag beantwoord: Zijn kunst heeft hij in dienst gesteld van zijn volk, daar hij lief had de oorspronkelijke ziel, die daar leefde en werkte op de onvruchtbare velden tussen de bergwouden. Die liefde heeft hem binnengeleid in een wereld, waar oorspronkelijke gedachten leven, en slechts wachten op de lenteadem van een betere tijd, om te ontkiemen en in machtige weelde op te bloeien. 't Is hem tot diepgaande smart, om te zien, dat de oorspronkelijkheid van 't volkskarakter aan 't ondergaan is. Daar komen de spoorwegen. Als een profeet in kernelsharen kleed waarschuwt hij tegen 't gevaar, dat zij meebrengen waar ze de rustige dalen binnendringen, de bergen doorboren, de stilte van de bergweide ontheiligen. "De door alle dalen heenrijdende spoorwagens," zo klaagt hij, "verstikken met wat zij brengen en nemen, al is 't dan niet terstond, het kernkarakter van de bevolking, dan toch de onbedwongen uitingen daarvan, de oude liederen en sagen, de oude zeden en gebruiken en ten slotte zelfs de oude levensbeschouwing." Vele toestanden, waarvan velen zo waren, dat hij er niet over klagen wil, zijn verbleekt en vervalst, doch daarmede zijn helaas ook andere dingen weggevallen, echt poëtische, die van diepe betekenis zijn voor het gemoed, en waarvoor de geest van onze tijd geen aanvulling kan geven.

Zo staat hij tegenover de vreemde kultuur, de nieuwe beschaving, die met geweld zijn land verandert. De groot industrie met haar spoorwegen, fabrieken en mijnen, die het bovenland van de bergen binnendringt, ziet hij als een monster, dat de oorspronkelijke kracht en de krachtige oorspronkelijkheid van zijn volk verzwelgt. Het volk als volk gaat ten onder.

Dit is zijn klaaglied!

Komt niet boven bij ons als wij dit lezen, de geschie-

denis van ons eigen land en volk. Ligt Johannesburg daar niet als een mense-etend monster te midden van onze zonnige vlakten en bergen. En de mensen, die 't vernietigt, zijn de eenvoudigen van 't volk.

Neen, niet tegen kultuur en beschaving willen wij ons ten strijde aangorden, maar we willen pal staan tegen alles wat de oorspronkelijkheid van ons volk wegroeft. Daar gaat een golfstroom van oppervlakkigheid uit van onze scholen, die geschooid zijn op een buitenlands leest, en waar een geest heerst die vreemd is aan de oude tradities van 't volk. De hier niet gegroeide beschaving, die van overzees is ingevoerd, verstaat niet 't eenvoudige denken en leven van de kinderen van 't veld. Doch juist daarom is 't gevaar zo groot, dat deze alleen nemen zullen wat daar uiterlijk schittert en geen waarde heeft in zichzelf, en het sterke, dat ook deze beschaving heeft, hun ontgaan zal.

Zo wordt ons, door de arbeid van Peter Rosegger de weg gewezen. Nodig hebben wij wat hij noemt zijn "Lokaal-patriotisme." Wie zijn vaderland vergeet om met kosmopolitisme te dwepen, is hem als een mens, die zijn moeder verlaat, om met vreemden langs de straten rond te trekken. Hij erkent, dat de eeuwording en verzoeking der volkeren een ideaal is, dat een ieder verstandige aanhangen moet, doch tevens dat men de mensheid het beste dient, niet wanneer men in de breedte leeft, maar wanneer men zich beperkt op dat wat men is, als men dat brengt, wat men heeft, wanneer men op eigen bodem naar nieuwe schatten graaft en in eigen tuin vruchten kweekt, die misschien nergens anders groeien.

Dat lokaal-patriotisme leeft reeds in ons land en wordt sterker en zal, wanneer 't in staat zal blijken de jeugd van Zuid-Afrika te bezielen—wat wij vertrouwen—een wereld opbouwen, die de mensheid met blijdschap zal begroeten. Slechts door ons zelf te zijn en te blijven kunnen wij onze rang inneemen in de rij der natien.

WINTER.

Die eikebome
staan bleek en kaal,
en die popliere
als as so vaal.

Oor tuin en velde
kom elke nag
'n kille laken
van spierwit prag.

Die newels drijve
die vleie oor
en keer die sonskijn
aan al kant voor.

Die awendwindjie
speel langs die hang,
druk ijsig soene
op elke wang.

Dis oral aadlige!
Natuur is dood;
en ook mijn harte
word swaar als lood.

Maar nee, mijn liefste!
ek kan nie treur:
jouw liefde lewe
om op te beur.

Jouw oë melde
'n minnegloed,
waar winterwee
vergeefs teen woed.

Dit wil mijn siele
verwarm, verblij,
en vir die lente
reeds voorberei.

OP MOED-VERLOOR SE VLAK.

Jij vra mij: "Is jij dapper!"
"En hoop jij nog te win,
"Hoe hoog ook stijg die donker kolk,
"Hoe hard die taak is vir ons volk,
"Hoe klein die kans, die moed hoe min?"
Jij vra mij: "Is jij dapper?"
"En is dit naar jouw sin?"

Ek antwoord: "Nee, nie dapper!"
"Ek is te sleg en swak,
"Ek weet, die taak is al te groot;
"Mijn hart is bijna hoop ontbloot:
"Ek dool op Moed-verloor se vlak."
Ek antwoord: "Nee, nie dapper;
"Ek is al halfpad mak."

Jij vra mij: "Glo jij seker,
"Dat God sal uitkoms gee?"
"Ons het so baje hard geveg
"En moed en hoop en krag is weg.
"Daar is geen hoop op uitkoms, nee!"
Jij vra mij: "Glo jij seker
"Met oë blind van wee?"

Ek antwoord: "Skijn die sterre
"Vir altijd dag en nag,
"Hoe kan jij ooit die son se skijn
"Bespeur, als skemerlig verdwyn?
"Hoe kan jij ooit die daglig wag?"
Ek antwoord: "Man, die sterre,
"Die gee mij nuwe krag!

"Ja, ek was op die vlakke
"Waar mense moed verloor:
"Daar het ek in mijn siel gebewe,
"Daar bitter ure deurgelewe,
"Daar baje dinge aangehoor;
"Maar ek is uit die vlakke
"En bo sijn skaduws or."

ZUID-AFRIKAANSE KUNST.

DANIEL CORNELIS BOONZAIER.

DIET is, voor zover wij weten, de eerste maal dat een artikel gewijd wordt aan de Zuid-Afrikaanse kunstenaar, Daniel Cornelis Boonzaier. Zo zijn we nu eenmaal. We houden er niet van, om te veel de deugden van anderen uit te meten, hoewel we ten hoogste waarderen wat ze voor ons doen.

Maar toch, we kunnen in dit opzicht te ver gaan. Juist waar we een jong volk zijn kan 't geen kwaad de jonge kunstenaars, die de baanbrekers zijn, zo nu en dan eens bemoeiend op de schouder te kloppen. Daarom dachten wij, dat 't niet ongewenst was eens in 't bijzonder de aandacht op 't werk van de hr. Boonzaier te vestigen.

Toen wij ons voorgenomen hadden dit te doen wisten wij geen betere weg om de gewenste inlichtingen te verkrijgen, dan ons persoonlijk tot de hr. Boonzaier te wenden. Zo vriendelijk was hij ons een onderhoud toe te staan. 't Was dan niet lang geleden op een zonnige wintermiddag, dat wij met hem megingen uit Kaapstad naar zijn woning, die tussen de oude eiken ligt van de prachtige Nieuwlandse laan. Op de weg van 't station naar zijn huis, probeerden we reeds zo 't een en ander te horen, want als je zo los met iemand over 't pad stapt dan komen die kleine opmerkingen en mededelingen, die vaak van zo groot belang zijn, zo ongemerkt en zo veel gemakkelijker.

Maar hier hadden we buiten de waard gerekend. De hr. Boonzaier had iets anders mee te delen. Een vriend was bij hem, de hr. Wenninch uit Pretoria, die voor drie maanden naar Kaapstad was over gekomen om zich voor die tijd volkomen aan de schilderkunst te wijden. Van hem vertelde de hr. Boonzaier; en zijn breed, fors gezicht glansde van enthousiasme, waar hij meedeelde hoe hij kennis met hem had gemaakt en feitelijk de eerste was geweest, die ontdekt had de kleuronkracht, die uit de schilderstukken van de hr. Wenninch sprak.

Toen we binnenkwamen in zijn kamer, was 't eerste, dat gezien moest worden een paar schilderijen van de hr. Wenninch. Met schitterende ogen wees hij op 't mooie, op de kracht van uitdrukking, op de volheid van kleur. Hadden wij hem zelf niet herinnerd aan 't doel van onze komst, wie weet hoe lang we met 't werk van anderen zouden bezig geweest zijn.

Toch 't was geen verspilde tijd. Een ding was ons heel klaar geworden . . . de hr. Boonzaier is een enthousiast, iemand, die de kunst liefheeft, en iemand, die weet te waarderen 't goede dat hij in andere opmerkt. . . .

Van zijn leven willen wij nu enige bijzonderheden geven, zoals hij ons die zelf eenvoudig weg heeft medegedeeld.

De hr. Boonzaier is in 't jaar 1865 geboren op de plaats Patasrivier in de Karroo. Tot zijn vierde jaar heeft hij daar gewoond, waarna hij naar Carnarvon trok. Toen hij 16 jaar was kwam hij naar de Kaap, waar hij sinds die tijd gebleven is.

Op Carnarvon ging Daniel Boonzaier naar school, doch hiervan zegt hij, en wij denken, dat 't voor hem pleit, "de onderwijzers konden mij niet vooruit brengen." In 't tekenen, heeft hij nimmer les gehad. Hij is een man, die zijn eigen weg gebaad heeft. In dit opzicht is hij dan ook echt Afrikaans. Daar waar de echte Afrikaner op zichzelf is aangewezen en niet na-aapt, heeft hij toch altijd getoond een meester te zijn, in hetgeen hij aanpakt.

Wanneer, zo vroegen wij, bent u gaan tekenen?

O, van af mijn negende jaar, was 't antwoord, maar vergeet niet, zo voegde hij er lachend bij, dat doen alle kinderen. Toen vertelde hij weer voort, hoe hij te Kaapstad in de governementsdienst gekomen was eerst in 't koloniale kantoor en van af 1881 in 't weesheerskantoor. In 1899 had hij zijn ontslag genomen en na die tijd zich geheel aan 't tekenen gewijd.

Wanneer verscheen uw eerste tekening in een koerant, was een vraag, die wij nieuwsgierig tussen zijn verhaal door gooiden?

Dat is gemakkelijk na te gaan. Kijk u eens hier, dat is een oude uitgave van "The Knobkerrie." Daar is mijn eerste tekening in de uitgave van 1 Oktober 1884. 't Zijn plaatjes van 't toneel. "Met politiek mocht ik me in die dagen nog niet inlaten," merkte hij er grappend tussen door. "En weet u 't toneel heeft me vroeger bijzonder aangetrokken. Voor "The Cape" heb ik een tijdlang kritieken over 't toneel geschreven en, al zeg ik 't zelf, ik geloof dat ik een van de weinige critici was waar men een beetje bang voor was."

"O ja, vergeet u dit niet te zeggen, aan de "Knobkerrie" werkte ook de hr. W. H. Schröder. Hij was de eerste eigenlijke Afrikaanse karikaturist. Zijn tekeningen waren voor die tijd wat bijzonders. Het oudere geslacht in de Kaap zullen zich hem zeker nog herinneren en ik denk de "Knobkerrie," een blaadje van zes pagina's, ook nog wel. Daar werd in die tijd heelwat van dit blaadje gedacht. . . 't Is ook een dertig jaar geleden. . . ."

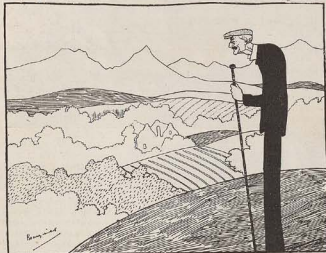
En terwijl hij zo voortvertelde hoorden wij dat de hr. Boonzaier een lange tijd, week aan week, zijn tekeningen had geleverd en dat geheel en al voor zijn

Arvolaant Wessel Roux.

plezier gedaan had zonder betaling. "U ziet, ik was dom genoeg 't voor niets te doen," zei hij terwijl er een vrolike glans in zijn ogen lichtte. Dom genoeg . . . en wij dachten enthoesiasit genoeg, want dit is 't opmerkelijke, wat uit de gehele levensloop van de hr. Boonzaier blijkt, dat hij zijn kunst liefheeft en dat de drang om zich te uiten zo groot was in hem, dat

tweede ding is dit, dat hij op de hoogte moet zijn van de landsomstandigheden. Wanneer men b.v. in aanmerking neemt, dat de politieke prenten, die 't laatste jaar in "De Burger" verschenen zijn, en waarvan nu een boek met 50 prenten door de Nationale Pers, Bpkt., is uitgegeven, voor 't grootste gedeelte zijn eigen ideeën waren, en de onderschriften ook meestal van zijn hand waren, dan krijgt men zeker een kleine indruk van de kennis van onze tekenaar wat betreft politieke omstandigheden.

De wijsgeer van Schoon gezicht.

't geldelijk voordeel, menigmaal een tweede plaats bij hem innam.

Later werkte de heer Boonzaier aan de "Cape Punch", en na 1899 verliet hij, zoals wij reeds mededeelden de governementsdienst en wijdde zich geheel aan zijn kunst. Voor zes maanden tekende hij politieke spotprenten voor de "Telephone" en werkte daarna op "The Owl" waarvan de hr. George Kingswell toen redakteur was. Na die tijd werd de hr. Boonzaier aan de "South African News" verbonden, tekende voor "The Cape" van 1907-1910 en deed toen zeker van 't beste werk, dat wij van hem hebben. Aan alle bladen in de Kaap waarin politieke prenten voorkwamen heeft de hr. Boonzaier zijn medewerking verleend. Van 1910 was hij op "The Observer" en "The Cape Argus", en in 1914 ging hij voor een geheel jaar naar Johannesburg waar hij aan de "Sunday Post" verbonden was. Toen keerde hij weer terug naar de Kaap. Sinds 1915 werkt hij daar aan "De Burger", "The Cape" en de "Cape Argus." Wel is 't eigenaardig "dat de eerste politieke spotprenten, die in een Engels dagblad, "The South African News," en in een Hollands dagblad, "De Burger" voorkwamen van de hand van de hr. Boonzaier waren.

We reproducieren hier drie tekeningen van de hr. Boonzaier, om een proeve te geven van zijn werken. Onze lezers, die zeker ook al ander werk van onze tekenkunstenaar gezien hebben, zullen de humor opmerken, die uit de kop spreekt, waarvan wij hier een reproductie aanbieden. Met een enkele lijn weet de hr. Boonzaier hier te toveren. Door 't overdrijven van 't karakteristieke in een gelaat, weet hij een effect te bereiken, dat tot een ieder spreken moet.

Toen we bij hem waren, vroegen wij hem, maar hoe krijgt u altijd de gelijkemis van de personen, die u tekenen wil? De hr. Boonzaier antwoordde: "Wel ik bekijk een man goed en dan draag ik hem feitelijk in mijn hoofd om. Zo krijg ik altijd 't beste resultaat en niet als ik een portret gebruik of iemand voor mij gaaf zitten."

Karakterstudie is dus zeker een van de grootste hulpmiddelen, die de heer Boonzaier bij zijn werk nodig heeft. Hij moet 't eigenaardige, 't persoonlijke in personen raak zien en in zich bewaren. En een

Om zijn werk ten volle te waarderen, moet men zeker niet uit 't oog verliezen, dat het niet alleen bedoeld is als kunst, maar menigmaal ook om 't publiek de een of andere politieke of maatschappelijke gedachte klaarder voor ogen te brengen. Evenals op 't toneel de verhoudingen, die in 't leven voorkomen, scherper en meer omlijnd voor ogen gesteld worden, om een dieper indruk te weeg te brengen, zo moet de hr. Boonzaier, als wij de uitdrukking gebruiken mogen, ook enigszins overdrijven, opdat helder uit zal komen wat hij zeggen wil. Daarom geeft hij in zijn karikaturen niet een werkelijk portret, doch laat 't licht vallen op bijzondere eigenaardigheden van een persoon. Hij vergroot deze, maakt ze sterker-sprekend en juist in de rake wijze waarop hij dit doet ligt de bekwaamheid van de karikaturist. Ditzelfde geldt natuurlijk ook van de politieke en maatschappelijke spotprenten. Ze geven de werkelijkheid—maar onder een vergrootglas gezien.

Het werk van de hr. Boonzaier draagt zijn eigenaardig karakter. Het is, waden men zijn tekeningen van vroeger met die van heden vergeelijkt, gegroeid en beter geworden. Meer en meer heeft hij zich afgewend van de Engelse wijze van tekenen en heeft hij de invloed ondergaan van de bekende tekenaars van 't Kontinent. "Ziet u," zo zei hij, "de Continentale wijze van werken is voor mij de beste, omdat daar meer humor en uitbundigheid in is, dan in de Engelse.

Geest en humor wil de heer Boonzaier ons geven in zijn werk. Dat het ene stuk dikwels veel beter is dan 't andere, kunnen zeker zij goed begrijpen, die iets te doen hebben met journalistiek werk. Op tijd klaar te moeten zijn, moet dikwels een neerdrukkende invloed oefenen, en bij de beoordeling van zijn werk, moet men dit niet uit 't oog verliezen.

Wij hopen dat deze korte schets onze lezers een weinig dichter gebracht zal hebben bij onze Zuid-Afrikaanse kunstenaar, die hier geboren en opgegroeid is en nimmer onze zonnige kusten verliet.

Het beste waarmee wij eindigen kunnen is met wat hij zeide over kunst, omdat daarin een les zit voor vele jongeren: "Ik denk, dat er heelwat nonsens over kunst gespraat wordt. Ik teken en ik weet werkelijk niet waarom ik zo teken. Ik heb geen theorieën over kunst. Een man doet een ding, omdat hij moet."

Als dit 't motto zal zijn van onze Zuid-Afrikaanse kunstenaars: "Wij doen een ding, omdat wij moeten," dan zal sterk en oorspronkelijk zijn, de kunst, die hier zal ontbloeien.

Een tuispartij bij de Gouverneur.

DE deelname aan deze wedstrijd is voor deze keer ook zeer bevredigend geweest. De prijs, groot 10s., is voor de maand Julie toegekend aan de heer Jim Pauw, van Stellenbosch, voor zijn foto van de pier te Kaapstad in de avond genomen. Deze foto is werkelijk heel mooi en maakt inderdaad een goede tegenhanger van de foto van mej. W. de Villiers in 1913 te Hamburg genomen van de Binnen Alster. Mooi is 't feitelijk te zeggen welke foto de prijs zou verdienen. Waar mej. W. de Villiers ons ook nog andere foto's heeft toegezonden, hebben wij gemeend, dat wij voor deze keer aan haar ook een prijs moesten toekennen en zal 't ons dan ook een groot genoegen

voor "De Huisgenoot" of op andere wijze gebruik mochten maken van foto's die one ingezonden zijn, hopen wij de inzender een boek te zenden. We zul-

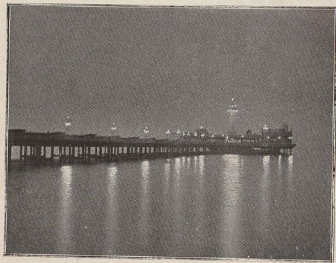
Oude Kafferhut op "Vechtkop."

len regelingen treffen, dat uit een aantal boeken een keuze kan gedaan worden.

Nog eens brengen wij in herinnering, dat deze wedstrijd een maandelijke is. Een ieder, die mede wenst te dingen naar de prijs wordt verzocht een afdruk van eigen genomen foto's van mooie natuurtaferelen, historische gebouwen en monumenten, enz., enz., aan 't kantoor van "De Huisgenoot," Bus 692, Kaapstad, in te zenden. Voor de beste foto, die ingezonden wordt, zullen wij een beloning van 10s. geven, doch onder dien verstande, dat alle ingezonden foto's ons eigendom blijven en zo gewenst door ons gereproduceerd kunnen worden. Bij reproductie van deze wordt de boek-prijs toegekend.

Wij raden onze lezers aan bij de ingezonden foto een korte beschrijving te voegen. De Augustus-wedstrijd eindigt op 2 Julie. Alle foto's, die na die tijd inkomen, zullen in de September-wedstrijd meedingen. Wacht dus niet met het inzenden van foto's, daar ze steeds, wanneer ook ontvangen, mee zullen dingen in één van de wedstrijden.

Wij raden aan de afdrucken op glazend papier te maken, daar deze een betere reproductie geven, dan foto's op dof papier afgedrukt.

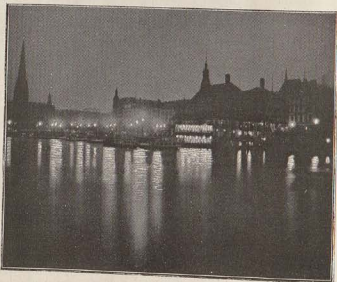
De Pier te Kaapstad bij avond.

doen haar namens "De Huisgenoot" een boekwerk, dat de waarde bezit van de uitgelooftde prijs, te mogen aanbieden.

We namen ook een foto op van de heer J. Smit, die zoals hij ons schrijft, zeker van histories belang is. Het is een kafferhut, zoals deze gebouwd werd vóór dat de voortrekkers beschaving in Zuid-Afrika gebracht hebben. Deze foto is genomen op de historische "Vechtkop" waar Sarel Cilliers in 't begin van de trek met een handjevol manschappen 'n paar duizend Matabelen verslagen heeft.

Op deze kop staan nog heel wat hutten, die in goede orde zijn, wat zeker, als we de ruwe klippen zien waarmede dit werk verricht is, voor de kunstvaardigheid van die kaffers getuigenis aflegt. Zoals we duidelijk op de reproductie kunnen zien was de deur of ingang van die hutten maar zeer klein, wat natuurlijk voornamelijk gedaan werd om beschermd te zijn tegen de aanvallen van wilde dieren.

Tot aanmoediging van hen, die foto's inzenden hebben we besloten, behalve de gewone prijs van 10s., een boekprijs aan iedere foto toe te kennen, die door ons geplaatst wordt. Wanneer wij dus

Binnen Alster te Hamburg bij avond.

VAN DE VROUWEN VAN Z. AFRIKA.

Vele honderde van zulke Brieven zijn in ons bezit.

Uit 't Clanwilliam Distrikt.

W. A. Van TAAK schrijft: "Doktoren adviseerden mijn vrouw een operatie te ondergaan en medicijnen bleken nutteloos. Zij leed aan vreselijke pijnen in haar zij, en hare maanden waren pijnlijk en buitengewoon sterk. Daar ik gelezen had in onze Hollandse Koerant omtrent de kracht van Feluna Pillen, kocht ik zes bottels, welke hare gezondheid zo verbeterden dat ik met de behandeling voortging: De operatie is nu niet nodig."

Een Meisje van 17.

Mevr. M. FISHER, 101 Constitution Street, Kaapstad, zegt: "Mijn 17 jarige dochter leed erg aan pijnen, hoofdpijn en hardlijvigheid op zekere tijden en bij zekere gelegenheid vatte zij koude. Zij was heel erg, maar ik hoorde van Feluna Pillen, en de eerste bottel bewees de waarde ervan in haar geval. Als een moeder van dochters, raad ik ze sterk aan.

Bovengenoemde zijn uittreksels uit Brieven.

Van een O.V.S. Dame.

Mevr. A. J. PIJPER, P. K. Odendaals Rust, O.V.S., schrijft: "Ik voelde alsof ik zou sterven, zo erg waren mijn pijnen. Ik leed ook aan vreselijke hoofdpijnen, verlies van eetlust en onregelmatigheden. De dokter stelde een operatie voor, maar een vriendin raadde mij aan Feluna Pillen te nemen; ik kocht zes bottels en ben nu geheel genezen. Sedert jaren heb ik niet zo zwaar gevoeld.

"Ik voel heerlijk."

Mevr. M. M. BUYS, van Damesburg, Zee-rust, zegt: "Mijn gelaatskleur is nu prachtig en ik voel heerlijk. Mijn vrienden verwonderen er zich over hoe geheel anders ik er uit zie. Hardlijvigheid, duizeligheid, zenuwachtigheid, slapeloosheid en onregelmatigheden waren mijne kwalen, maar Feluna Pillen, zeven bottels, hebben van mij een heel ander mens gemaakt."

Feluna Pillen, speciaal gemaakt zijnde alleen voor Vrouwen, werken direct op de organen. Hunne werking versterkt, herstelt en heelt die organen welke de gezondheid ener vrouw regelen. Vrouwen en Meisjes die op zekere perioden lijden, zullen bij hun gebruik vinden dat zij vrij zijn van periodieke pijnen, en bleke ongezone gelaatskleuren veranderen spoedig in kleuren die bewijzen van een wezenlijk gezonde vrouw. De getuigschriften van andere vrouwen zijn bewijs hiervan, maar de kracht van Feluna Pillen wordt beter verteld bij hun gebruik. Een verbetering in de gezondheid is in de meeste gevallen dadelijk zichtbaar, en als met de Feluna behandeling wordt voortgegaan, wordt het leven iets geheel anders voor hen die lijden aan de eigenaardige ziekten waaraan Zuid Afrikaanse vrouwen onderhevig zijn. Schrijf om ons gratis boekje "Meisjes behoren het te weten," waarin de verklaringen van vele andere Zuid Afrikaanse vrouwen worden gepubliceerd. Noem dit blad wanneer U schrijft.

Dit is 't pakje dat rood van kleur is.

Let wel dat ge de echte Feluna Pillen krijgt zoals hier aangetoond.

Feluna Pillen voor Vrouwen alleen, worden overal verkocht tegen 3/3 per bottel of 6 voor 18/-. Vraag er bij uw winkelier of apoteker om. Als ze daar niet verkregen kunnen worden, stuur geld aan de Feluna Pillen Co., Postbus 731, Kaapstad, en wij zenden ze postvrij.

Bespaart Geld op uw Klederen!

Een Tweeds Pet, die bij het Pak gaat, wordt **GRATIS** geleverd aan elke Kopier van een van onze "Wonder Waarde" Pakken.

Door **DIREKT** met onze Fabriek te handelen,

BESPAART u het Profijt van de Middelman!

ONS "WONDER WAARDE" PAK in de Nieuwste Tweeds en Woesteds.

Tegen **75/-** £5 6s. Waarde

Postvrij aan enig adres in de Unie (Rhodesie 2/6 en ra.) **AFLIEVERING BINNEN 14 DAGEN.** Schrijft Nu om zelf-maalmening, vorm, stofsboek en monsters van het Materiaal en verzoekers uw Pak onmiddellijk. Termen; Kostant met Order: of K.O.A. waerborgens VOLDOENING of betalen het geld terug.

Khaki Drill "Veld" Pak, voor plaas en vrees draak Sport Pakkies, met 3 "pouch" sakken buitenaan, Broeken laatste snij. Prijs, naar maat, Postvrij binne de Unie; Rhodesie, 1/6 eksura.

27/6

Dames Kostuum (naar maat gemaakt) vanaf 60/-.

De A. E. Mendelsohn Co.,
HELIKOPTER KLEDEREN'S FABRIEK, (Postbus 1463). **32 Burgstraat, KAAPSTAD.**

GEZONDHEID EN SCHOONHEID

kunnen genoten worden door alle **MEISJES en VROUWEN** die

Dr. van BUUREN'S BEROEMDE TABLETTE

voor **VROUWEN** nemen. Prijs 3/- per bottel, franko per post.

De **Dr. van BUUREN Medicijn Co., Beperkt,** 1 Riebeeck Straat, KAAPSTAD. Postbus 935.

'n Firma word gekenmerk deur die kwaliteit van sijn Skryf-materiaal, :: :: Prospektusse, ens. :: ::

Als U **NUWE KLANTE** wil krij en die oue Klante wil behou, doen dan uw

BESTELLINGE VIR DRUKWERK

BIJ

De Nationale Pers, Beperkt

("DE BURGER" DRUKKERIJ).

Ons wil u help deur Drukwerk van 'n **EERSTEKLAS GEHALTE** vir **BILLIKE PRIJSE** te lewer.

LET OP ONS ADRES :

DE NATIONALE PERS, Beperkt

("DE BURGER" DRUKKERIJ).

30, **KEEROM STRAAT, KAAPSTAD.** :: **Postbus 692.** :: **Telefoon 2939.**

Spelers in "Die Hoop van Suid Afrika" opvoer op Stellenbosch op 26 Mei 1916.

Joachiem, die zijn dood overleefde.

(Door PETER ROSEGER.)

WAT? Een dertigjarige oorlog heeft geheel het Duitse volk aan de rand van de afgrond gebracht, en Joachiem voert een vijftigjarige en is vrolijk en welvend? Hij draait al een koord om het halve eeuwfeest te vieren, door anderen de gouden bruiloft genoemd. Aan dat koord wil hij boven de ingang van hun slaapkamer een schild met dit opschrift hangen:

“Vivat, lieve bruid!” De slagen waren geleverd in het eerste kwartaal; later nam Joachiem het niet meer zo ernstig op, en als zijn kwaadaardige vrouw met groot geweld zich slagvaardig maakte, dan lachte hij toen het nog met woorden ging, en toen later de bezemsteel er bij kwam, bukte hij en zeide trouwhartig: “Pas op, daar had je mij bijna met je bezem geraakt.”

En dan zei hij: “Vrouwtje, wanneer ik eenmaal gestorven ben, dan zal je zwarte kleren willen aantrekken. Maar dat gaat niet. In mijn testament zal staan, dat je een jaar lang na mijn dood in een witte japon met roze linten moet rondlopen, als je van mij wilt erven.”

Toen begon zij bitter te schreien, vooreerst omdat men dat behoort te doen, wanneer er van sterven sprake is, en ten tweede omdat zij wist, dat op haar leeftijd een weduwe zwart veel beter staat dan wit. Want zij zal heel bedroefd zijn: hoe kan zij dan een witte japon dragen met roze linten, wanneer zij naar de kerk gaat, of in het bos, waar de jagers zijn, hout sprokkelt. Neen, dat doet zij niet, zij zal zich kleden zoals zij wil. Of zou zij wanneer haar man dood was er eindelijk mee beginnen zijn wil te doen?

Doch zij had een oude nicht, en deze beweerde, dat er met een laatste wil niet te spotten viel. Indien zij het boeltje wilde erven, dan moest zij ook de voorwaarden nakomen, dat was nu eenmaal zo in de hele wereld; de laatste wil van de grootste gek werd uitgevoerd, als er een erfenis van afhing.

“Neen, ik wil mij niet belachelijk maken met een witte japon. Die lelikerd! Een arme, eenzame vrouw, die geen enkele andere vreugde ter wereld meer heeft dan zo'n beetje zwart..... Hij doet 't met opzet, om mij na zijn dood nog te kunnen plagen! Neen, ik verkies 't niet, een witte japon. Ik doe het niet!”

“Maar zottinnetje,” zeide de oude nicht, “ik zou wel eens willen weten, waarom je geen witte japon zou willen aandoen. Hij zegt niet dat je haar zichtbaar moet dragen. Trek ze onder een andere aan.”

Dat leek beter praar. Was het nu maar zover!

“Vrouwtje,” zei hij op zekere dag, “je zoudt zeker gaarne zien dat ik opstapte. Een paar weken uitstel moet ik nog vragen. De gouden bruiloft zou ik toch zo graag nog met je vieren. Want wij hebben toch zo gelukkig met elkander geleefd.”

“Loop heen, schei uit, doe je niet zo lief voor!” riep zij uit. “Al die tijd heb je mij het leven zuur gemaakt. En nu gaan bluffen op je geluk. Houd maar alleen gouden bruiloft, ik doe niet mee.”

“Je zult je zin hebben,” antwoordde hij. “Trouwens het is de vraag, of wij die dag zullen beleven.”

“Elke dag is mij hetzelfde,” zeide zij verdrietig, waarmee zij natuurlijk aan het sterven dacht. “Ik heb er genoeg van en wil eindelijk eens rust hebben.”

Hij had moeite om zijn lachen te bedwingen. Zij, die sinds vijftig jaren elke dag het huis op stelten bracht, wou rust hebben.

“Misschien vind je die gauw,” sprak hij. “Verlies de moed niet. De Heer zal spoedig verlossing schenken.”

Natuurlijk,” stooft zij op, “dat zou je wel willen. Je kunt nauwelijks de tijd afwachten dat de Heer mij tot zich neemt. Je hebt zeker al een andere op het oog. O wat ben ik toch een ongelukkig wezen!” Zij kromde hare vingers, zodat hij maakte dat hij wegkwam. Buiten gekomen zeide hij binnensmonds: “Als de een bij de hand is en de ander dom, dan gaat het wel.”

Zij hoorde het. “Wie is dom?”

“Maar vrouwtje, wie dom is? Dat hoeft je niet te vragen. Ik ben dom.”

Zij ging naar haar nicht, die bij de kachel garen zat op te winden. Met opgeheven hoofd en een zegepraalende uitdrukking keek zij rond. Zij had als altijd het veld behouden.

Maar de week verliep niet zonder dat er iets gebeurde. Die avond zaten zij in de kamer bij elkaar. Nicht wond garen, de vrouw spon en Joachiem zat op de driepoot een bergschoen van spijkers te voorzien. Het begon al donker te worden; de oude man trok zijn stoeltje dichter bij het venster om de laatste spijkers nog in de hak te kunnen slaan. Maar dat gebeurde niet, de hamer viel op de grond en Joachiem zakte tegen de muur.

“Stans!” zeide nicht zachtjes. “Stans, kijk eens, wat doet hij?”

“Ja, zoals altijd,” antwoordde de vrouw, “zodra er een wolk langs de zon trekt, scheidt hij er uit. Hij moest ingezouten worden, anders gaat hij nog stinken van luiheid.”

“Als 't maar niet iets anders is,” zeide nicht en stond op. “Het komt mij voor, Stans, dat je de witte japon kunt aandoen.”

De echtgenote schoof nu het spinnewiel op zij, ging haastig op hare man af en bemerkte dat hij stervende was. Hij leunde tegen de houten wand, zijn mond was vertrokken, zijn ogen waren verdraaid, zijn keel rochelde.

Nicht stak snel de kaars aan—het licht voor de stervende. Zijne vrouw wreef met een natte doek over zijn gezicht en sprak hem toe. Hij hoorde niets meer, zijn ogen braken.

“Ken je me niet, Joachiem?” riep ze. “Ik ben hier bij je. Je vrouw. Hoor je 't wel? Man, in 's hemelsnaam, je wilt mij toch niet gaan verlaten—zo op eens? O heilige Katharina, houd hem tegen, laat hem niet sterven! Joachiem, wil je wezenlijk weg? Wat heb ik je dan gedaan, lieve man, dat je mij wilt verlaten. Blijf nog een poosje bij mij en laat mij niet alleen op de wereld staan. Zeg, ik houd toch zoveel van je. Ik kan niet zonder je leven, je bent mijn enige, mijn lieveling. Wil je wezenlijk heengaan? Neem me dan mee, Joachiem, mijn Joachiem! Neem me mee! Kijk me nog eens aan! Ik smee je ernstig, verlaat mij niet. Het is maar een flauwte, je knapt nog wel weer op. Zeg, Joachiem, je wordt wel weer beter, hé? Ik weet niets, ik kan mezelf niet reddend.” Hard schreeuwt zij in zijn oor: “Waar heb je het geld geborgen? In de kist waarin het leer ligt? In het hooi? spreek nog een enkel woord. Of ligt het in 't kastje? Kom nog even bij. Vijftig jaren ben je mij getrouw geweest, en nu wil je mij geen enkel uurtje meer geven. Verlaat mij niet, beste man; doe mij dat niet aan om nu te gaan sterven.”

Zo jammerde zij luidrechtig en onstuimig; hulpeloos keek zij naar haar nicht die gebeden prevelde, en

streedde Joachiem met zachte hand. Hij liet hand en hoofd slap hangen, ontwaakte niet meer, zag haar niet meer aan—hij was dood.

Toen de trouwe echtgenote Konstantia eindelijk de werkelijkheid wel moest geloven, schreide zij een poos. Daarna veegde zij met haar mouw over haar gezicht, zette zich schrap en zei kalm en hard: "Dat is ook alweer afgedaan, nu moet er gehandeld worden."

Aanstands had zij haar plan gereed. Zij zal naar het dorp gaan naar de pastoor om te laten luien. Niet moet naar de bakker en de slager om het begrafenismaal te bestellen. De dode blijft op de bank liggen, zoals hij daarop neergevallen is.

Wat doet men nu als weduwe zo gauw aan? De witte japon is nog niet klaar. De Zondagse kleren. Rouwklere? Dat is voor de eerste dagen nog geen gewoonte. Dus de gewone bruine japon met de rode stipjes. Men moet niet denken, dat zij erop voorbereid was. Maar ook moest ze zich niet te netjes maken. De schrik, de smart moet ook van buiten te zien zijn.....

Een kwartier later valt de deur dicht en de dode is alleen in huis. Zodra hij bemerkt dat zij weg zijn, ligt hij voorzichtig zijn hoofd op en steunt zich op zijn ellebogen. Daarna wrijft hij met de hand zijn kin, zijn wangen, zijn voorhoofd en prevelt: "Duijvels, dat is lastiger dan ik had gedacht. Wat heeft zij in mijn gezicht gewreven met dat natte lor! Maar in de grond der zaak is 't toch een arme stumper. Ze heeft echt geschreid, dat had ik niet durven denken. Ik ben al heel ongemakkelijk gaan liggen." Hij ging opzitten en wreef zijn been. "Mijn voet is helemaal dood." Daarna stond hij op, liep eens heen en weer en was verbaasd over hetgeen hij nu beleefd had. Het was duister geworden, maar hij behoefde geen licht op te steken, want zijn sterfkaars brandde nog. Dat is echter nog al griezelig, hij stak een toorts aan en blies de kaars uit. Hij liep naar de haard om vuur aan te leggen. Dat zou 't wat gezelliger maken. Ook had hij 't koud. Een rilling loopt langs zijn rug, als kalverkoorts. Pf! Er is geen lucht in de kamer. Een venster open geworpen. In het dorp wordt geluid. Waarom wordt er geluid? Wat is het akelig, zo alleen thuis te zijn! Hij wil de deur uit; door het trillen zijner benen struikelt hij op de drempel, hij

zakt in elkaar. Hij mag niet blijven liggen, sapperloot, dat zou een mooie geschiedenis zijn. Ten slotte krijgt zij ook deze keer weder gelijk. Hij staat met moeite op, zijn gehele lichaam beeft; zo zoekt hij zijn bed op.

Na een uur komt zijn echtgenote met de buurvrouwen. Terwijl zij licht maakt, zegt zij: "Kijkt, mensen, daar ligt hij nu!"

Maar hij lag niet op de plaats waarheen zij wees. "Met je permissie, Stans," zei hij uit zijn hoek, terwijl zijn tanden klapperden, "ik ben naar bed gegaan. Daar sterf je meer op je gemak!"

Natuurlijk gegil in de kamer; de vrouwen vliegen de deur uit.

Zo had Joachiem tijd om te overleggen, hoe hij er zich zou uittreden. Hij had gezien de uitwerking van zijn dood; iets als een betuiging van achting was hem toch niet onthouden. Verder kon 't hem niet schelen. Als men de mensen voor de gek houdt, neemt men de gekke wereld op de koop toe.

Het duurde tamelijk lang, dat ze hem zo alleen lieten. Dat kwam hem zeer goed; zijn doodsangst had bij het weerzien van zijn wederheft weer de plaats ingeruimd voor de lust om gekheid te maken. Toen zij terugkeerden, Stans, nicht, bureu en geburinnen, en hem met de toorts bijlichten, stak hij haar de hand toe. "Omdat je zo ijverig heb gebeden, dat ik nog eens zou terugkomen, kijk, daar ben ik weer!"

"Men bidt om een gezegend sterfuur, gek," riep zij, en de zaak ging weer op de oude voet voort.

Drie weken later hadden zij de gouden bruiloft, waarbij de gehele gemeente zeer ontroerd was, het bruidspaar uitgezonderd. Zij bromde voortdurend over haar man en deed alsof zij hem voor de slechtste ter wereld hield. Hij echter hield 't haar ten goede.

[Overgenomen uit Kinderen der Natuur door Peter Rosegger—bewerking van Dr. J. Herderscheé. Uitgevers van Holkema en Warendorf. Wij raden onze lezers de kennismaking met dit boek, vol korte verhalen, aan. Het is rijk van humor en staat in menig opzicht dicht bij 't Afrikaanse leven. Wij hebben deze schets overgenomen om onze lezers een indruk te geven van 't werk van Peter Rosegger, over wie een artikel in dit nummer verschijnt.—Red. "De Huisgenoot."]

DIEP IN 'T HART.

Diep in 't hart verborgen,
Onbewust en stil,
Onder smart en zorgen,
Woont een heil'ge wil,

Wonen moog'likheden.
Die geen tijd nog weet,
Kracht voor eenwigheden,
Leniging voor leed.

Dieper zult gij kennen
Eens, dat wonder hart,
Dat aan leed moet wennen
En aan wrede smart.

Dieper zult gij graven
In uw hartgrond:
Bronnen zullen laven
Uw versmachtte mond.

Weet in 't nederdalen
Vindt ge diep-ontroerd:
Wat uit smart en kwalen
U tot beter voert.

Nuwe Kerkgebouw te Merweville.

Van het Wereldtoneel.

DE WEERLOSHEID.

DE grote volkenstrijd, die heden in een aanmerkelijk deel van de wereld woedt, heeft een vraagstuk op de voorgrond geplaatst, dat zeker verdient, dat wij er enige aandacht aan schenken. In verschillende landen, die in de oorlog betrokken zijn en ook in neutrale landen, als Holland, waar 't leger en de vloot gemobiliseerd werden, vernieuwde zich een aloud principieel verzet tegen 't opnemen van de wapenen om daarmee zijn naaste te bestrijden.

Reeds van vroeger dagen af was zulk een verzet in verschillende Kristelijke kringen op te merken. In de tijd der Hervorming waren het de Anabaptisten, die op grond van de Bijbel, zich verzetten tegen 't voeren van wapenen. Het gebod "Gij zult niet doden" gold voor hen niet alleen voor een ieder in zijn partikulier leven, doch werd door hen ook als bindend beschouwd voor de staatsburger. De Kristelijke leer, die liefde tot de vijanden predikte, wilden zij volkomen toegepast zien in de praktijk. Hun ideaal was de weerloosheid, 't zich niet met geweld verzetten tegen hen, die geweld gebruikten. "Steek het zwaard in de schede" was voor hen 't gebod, dat tot alle volkeren en regeringen kwam, die 't beleden, dat zij de knie voor Kristus bogen. Nimmer zweeg dit aloude principieel verzet tegen 't instandhouden van een leger en vloot. In Duitsland voerden de uitgeweken Mennonieten propoganda voor dit beginsel, doch hun streven werd door 't krachtig optreden van de Regering paal en perk gesteld. In Engeland waren 't vooral de Kwakers, die zich tegen het opnemen van 't zwaard verzetten.

Bekend is 't, dat in de vorige eeuw een Graaf Leo Tolstoj door zijn geschriften de aandacht van duizenden op dit probleem gevestigd heeft. Deze russiese denker, voortgekomen uit een kring waarvan de jonge mannen bijna allen zich een levensberoep in het leger kozen en die zelf ook als officier mede ten oorlog getrokken is, verklaarde zich in latere tijd tegen 't vergieten van bloed, ook in zogenaamd wettige strijd. Uitgaande van de machtige beginselen van de begreide werd hij de profeet van de weerloosheid, en oefende een grote invloed uit op 't denken van zijn tijd.

Niet moet 't ons daarom verwonderen, dat zijn leringen, die zo 'n diepe indruk maakten, overtuigde aanhangers hebben gewonnen en dat in de tegenwoordige wereldoorlog, waarin meer en meer alle mannen gedwongen worden in dienst te treden, 't bezwaar op religieuze gronden om 't zwaard op te nemen, zich meer openbaart dan vroeger.

Dit hebben we kunnen opmerken bij de invoering van de algemene dienstplicht in Engeland, waar men een uitweg gevonden heeft door deze dienstweigerers bij de gezondheidsdienst in te delen. Een ieder zal erkennen, dat de totale afschaffing van leger en vloot de verzevenliking zou zijn van 't hoogste ideaal. Wanneer alle volkeren hier te gelijk toe over zouden gaan en zij gezamenlijk een internationale politiemacht zouden organiseren, om de orde en rust te bewaren, zou een tijd voor deze wereld zijn aangebroken, waarnaar duizenden door de eeuwen met verlangen hebben uitgezien. Zolang echter andere volken gewapend blijven, zouden de volkeren die zich ontwapenen spoedig de rekening hebben te betalen en zou hun zelfstandigheid hen ontnomen worden. Ofschoon een Graaf Leo Tolstoj zelfs zover gaat, om aan te raden de legers

die een land binnen komen geen verzet in de weg te zetten, daar dit hun macht breken zal, die zij alleen openbaren kunnen als ze weerstand ondervinden, zal er zeker toch niet een regering gevonden worden, die in de tegenwoordige omstandigheden zou kunnen toestaan dat 't beginsel van weerloosheid in konsekwentie in haar land zou worden toelaten. Toch is 't een vraag, die we moeten beproeven op te lossen, waar de aanhangers van weerloosheid, zowel op humanitaire en religieuze gronden, toenemen, wat de houding moet zijn van de overheid tegenover hen. Het zuivere democratische beginsel eist, dat men de rechten der minderheid erkennen zal, en dat men niet lichtvaardig zal omgaan met de gewetensbezwaren van anderen.

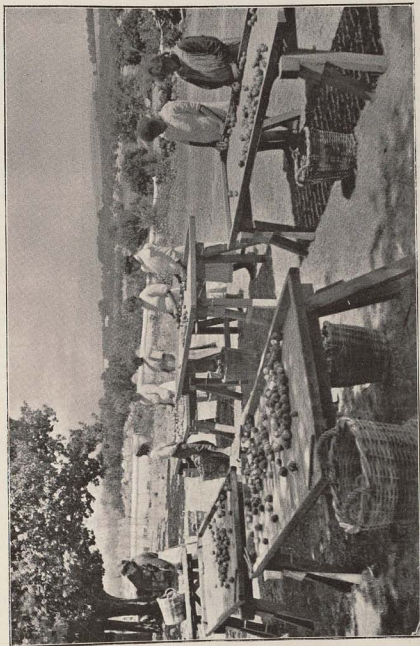
Heel eigenaardig en ons inziens aan te raden als een wijze weg, is wat in een hoofdartikel van de Standaard, dat klaarblijkelijk geschreven is door Dr. A. Kuijper, aan de hand wordt gegeven. Hij zegt dat men niet de spot moet drijven met hen, die gewetensbezwaren hebben. Vooral voor hen die principieel zich van alle hulp aan een leger ook door de dienst bij 't Rode Kruis willen onthouden moet men eerbied hebben. "De principiele denker en aandurver, zo zegt hij, staat hoger dan de speler met 't half om half." Juist daarom echter, meent hij kan 't voor de Regering niet zo moeilijk zijn, om deze principiele denkers te vreden te stellen en toch alle misbruik door hen die gewetensbezwaren voorwenden, om aan de dienst te ontsnappen, af te snijden. Voorgesteld wordt dan, dat men deze mannen, van militaire zijde geheel ongemoeid zal laten. Noch het Departement van Oorlog, noch het Departement van Marine moeten ook maar iets met zulke personen te doen hebben. Op een andere wijze wenst hij, dat deze mannen de overheid zullen dienen. Hij wijst erop, dat de Regering nog een andere strijd kent, dan die met bajonet en zwaard, t.w. tegen het water. Ook in die strijd heeft de Regering behoefte aan dienst of hulp, om de polders in goede staat te houden, om te waken voor de dijken, om afgravingen en dijkverleggingen te bewerken. De mannen, die bezwaar hebben tegen 't opnemen van de wapenen zouden dan in dienst komen bij een ander departement als dat van oorlog en dezelfde lasten en verplichtingen, daar worden opgelegd, als in 't leger.

Men ziet, dat dit een ernstige poging tot een opiosing is van een vraagstuk, dat waarschijnlijk nog een grote omvang kan aannemen. We meenden er onze lezers een dienst mede te bewijzen op deze geestesstrooming, die wel geen grote bedding heeft gegraven, maar toch ook van wege zijn oorsprong alle belangstelling verdient, de aandacht te vestigen.

ALLEEN.

Ik heb op mijn scheepskan geen stuurman,
En niemand vaart met mij mee;
En verder en vlugger gaat 't drijven
Naar wijde en opene zee.

Ik hoor om mij hene de golven,
Die zingen een wonder lied,
Maar ik ben er aan boord allene,
En voor mij 't oneindig verschiet.

Vruchtepakken te Wellington.

Taalnuws en Opmerkings.

BURGERS EN WERELDBURGERS.

ONS lewe waarlik is 'n tyd van nasionale ontwaking en opbloei. Die Hollands-Afrikaanse bevolking van ons land begin langamerhand tot die ontugtering te kom, dat hij ook 'n levende organisme is, wat 'n onbetwisbare reg het nie alleen om te lewe nie, maar ook om op sijn eie Hollands-Afrikaanse manier te ontwikkel, of, soos die geleerde mense se, om sijn eie kultuur te huldig en op te bouw. Die Afrikaner begin meer en meer sijn regte in die staat en in die maatskappij te laat gelden; en elke regskepe vriend van die mensdom verheug hom daarin, dat ook in die verafgelede Afrikaanse hoek die mensdom sig tot groter krag en ernstiger selfstandigheid gaat ooploop. Want die welsijn van die gehele mensdom hang natuurlik ten nouwste same met die welsijn van die onderdele daarvan. Inderdaad, hoe kan iemand trouw wees aan die grotere internasionale werelddburgerskap, als hij nie eens die pligte van sijn kleiner nasionale burgerskap verstaan of nakom nie? Jij kan nie die geheel eer nie, en tegelykertyd die afsonderlike dele daarvan vertrap—net so min als jij 'n huis kan hê sonder fondament en mure en dak. Tereg het Tennysou dan ook gesê:—

“That man 's the best Cosmopolite,
Who loves his native country best.”

Dit is dus geen wonder nie, dat die Afrikaner bij meerder kennis en hoër ontwikkeling sijn oog begin vestig op die vraagstukke, wat die bestaan en die wese van sijn volk maak. Hier als elders het selfbewussijn gelei tot 'n duideliker besef van persoonlike pligte.

AFRIKAANS IN DIE STAATSDIENS.

Verlede maand het ons gewijs op die belangrikheid van die erkenning van die Afrikaanse taal deur die Vrijstaats Synode. Die voorbeeld is nou reeds gevolg deur die Synode van die susterkerk in die Transvaal, sodat ons nou waarlik kan sê: die Afrikaanse wereld staan nie stil nie.

Maar nog op 'n ander plaas het ons taal onlangs tot sijn regte gekom. Soos “De Volkstem” ons meedeel, het van regeringsweë instruksies uitgegaan, wat aan ambtenare die reg gee nie alleen om briewe in Afrikaans opgestel in die taal te beantwoord nie, maar ook om self briefwisseling in Afrikaans te begin.

Ons taal geniet dus al heel wat erkenning in die kerk, in die skool, en in die staatskantore. Laat ons van die erkenning ten volle gebruik maak en soelodende die doelmatigheid en lewenskrag van ons Afrikaans aan die twyfelarens en vreesagtiges in ons midde bewijs.

Maar daarbij moet ons ook nie vergeet nie, dat die stryd nog geensins geëindig is. Denk maar net aan die hoogste gorgeshowe en die universiteitskolleges, waar ons taal nog geen, of bijkans geen, erkenning het. Die kolleges veral is 'n hoogs belangrike terrein; en dit is te hope, dat, als die nuwe universiteite in 1918 hulle lewensloop begin, Afrikaans ook daar als medium sal erken, en als taal sal onderwys word. Waar is die volbloed A.T. Viste—studente sowel als professore? Die tyd is ryp, en vra is vrij.

AFRIKAANS IN DIE KERK.

'n Jonge predikant uit die Kaapprovinsie skryf aan ons:

“Die wenselijkheid om Afrikaans als kerktaal te erken kan natuurlik uit verskillende oogpunte beskou word. Uit 'n praktiese oogpunt beskou is dit seker hoog tyd, dat die kerk als geheel die absolute noodsaakelijkheid daarvan openlik sal uitspreek. Mijn

klein bietjie ondervinding van die evangeliebediening het mij gesterk in mijn oortuiging, dat die enigste middel om die stroom van ons volkslewe in 'n suiwere godsdienstige rigting te stuur, is, om die godsdienste tot ons volk te bring in die taal van ons volk. Dit is mij vorder duidelik geword, dat die oogs in die opsig groot en ryp is. Baje van ons mense is teen Afrikaans, alleen als jij sê dat jij in Afrikaans wil preek; maar sê niks, en preek in hulle moedertaal, en hulle vind dit o so aantreklik. Hulle kan selfs nie verstaan waarom die predikante nie almaal so “plat” preek nie. Ik spreek hier uit mijn eie ondervinding als predikant. Al mijn buitendienste en bidure in die gemeente hou ik in Afrikaans, en met die grootste beskeidenheid, maar tevens met die grootste vrijmoedigheid kan ek getuig dat, juis die feit, dat dit in Afrikaans geskied, vele reeds tot sêen gewees is. So diep is ek selfs tot die oortuiging gekom, dat Afrikaans bij alle dienste als medium behoort gebruik te word, dat die vraag soms als bij mij opgekome het: hoe is dit tog mogelijk dat onse Kaapse Synode ons kan verplig om, wanneer ons besig is met ons ganse siel andere te oortuig van die grote, allergewichtigste, eeuwige waarhede van Gods woord, ons van 'n taal te bedien, wat vir ons volk tog maar onnatuurlik is, 'n taal, wat tog nie sulk 'n vat het op die Afrikaner gemoed, en wat die grote waarhede tog nie so thuis bring tot sijn hart als sijn eie taal? En als ek dan so diep daarvan oortuig is, dat ek mijn doel, of laat ek liever sê, Gods doel, beter kan bereik deur mijn moedertaal en die van mijn toeoorders te gebruik, is dit dan nie hier 'n kwessie van: “'n Mens moet Gode meer gehoorsaam wees als die mens”?

Mijn innige hoop en vurige verlanje is, dat bij die volgende sitting van die Kaapse Synode, die moeder die voorbeeld van die dogters in die Vrijstaat en Transvaal sal volg, en die sluisse sal ooptrek, anders sal die damwal tog eindelijk moet padgee vir die oerweldigende stroom wat nog al dag sterker word.”

AFRIKAANS IN “ONS SPREEKUR,” STELLENBOSCH.

Stellenbosch is een van die plekke, waar die A.T.V.-suurdeeg die eerste deurgetrok het; en die Stellenbosse A.T.V.-tak hoef seker nie vir baje ander takke agter te staan nie. Bijna al die studente van die Victoria-Kollege is vuur en vlam vir die erkenning van 'n Afrikaanse skryftaal. Kennisgewinge insake voetbal konserte, en studentevergaderinge word nou hoofsaaklik in Afrikaans afgekondig; en publieke sprekers bedien hul ook bij voorkeur van ons taal. In bijkans alle vereniginge—en hul aantal is legio op Stellenbosch—word die Afrikaanse taal erken en gebruik.

Een van die vereniginge, wat daarin geslaag het om sijn deure die langste teen Afrikaans te sluit, is “Ons Spreekur”—'n letterkundige liggaam, wat sig biesonder toelê op die studie van die Hollandse en Afrikaanse letterkunde. In dié vereniging het daar lang die bijgeloof geheers, dat dit onmoontlik is om 'n Hollandse skrywer in Afrikaans te bespreek, hoewel—sonderling genoeg—dit heel moontlik gebliek het om Jan Celliers of Totius se werke in “Hooghollands” te behandel! Onlangs egter is ook “Ons Spreekur” se deure op 'n skrefie gesit; en nou is dit tenminste moontlik geword om 'n Afrikaanse skrywer in Afrikaans te behandel; om 'n debat, wat in Afrikaans afgekondig is, in Afrikaans te bespreek; en om 'n oorspronklike voordrag in die Afrikaanse taal te lewer.

So dring ons taal stadig-aan orals binne. Klein begin, aanhou win!

Pier liep mij tegen 't lijf, en wouw geen stroo-breed wijkjen;

Hij sei, 't en lust' hem niet voor yder geek te strijken.

Maar, seijd ick, dat lust mij.
En trad van 't sandpad af, en liet den geek voorbij.

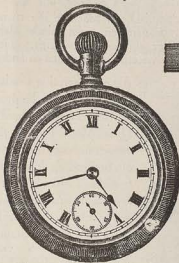
CONSTANTIJN HUYGENS.

BISHOP & CO.,

Horlogemakers, Juweliers en Diamanten Kopers
- 96 en 98, Plein Straat, KAAPSTAD. -

De Goedkoopste Winkel in Z. Afrika. Schrijf om onze Gellustreerde Prijslijst, gratis gezonden.

OPGERICHT 1838.
TELEFOON 2336.

Grote verscheidenheid van Pols Horloges—Zwart of Nikkel, 7 1/2, 10 1/2, 12 1/2 tot 25.—Kotlief of Pearl, 12 1/2, 15 1/2 tot 35.—Maastief Zilver, 12 1/2, 17 1/2, 25—tot 40.—Maastief Goud, 27 1/2 tot 27

9 kt. Gouden Horstapel, gezet met Robijnen
Onze prijs 12 1/2. Anderen tegen 14 1/2, 17 1/2 en 21.

9 kt. Gouden Zanderkruis
Horstapel, met Robijnen
bezet, 15 1/2 tot 21.

9 kt. Gouden Ring gezet
met Robijnen, Onze
prijs 5.—

No. 360—Solied Gouden
Ring, gezet 3 Knapen
Robijnen. Onze prijs,
10 1/2. Andere, zwaarder
en groter 14 1/2 tot 18 1/2.
Gezetzte echte Diamanten,
15 kt. Goud 210 tot 275

Het nieuwste model 9 kt.
Gouden Ring met echte
Robijnen. Onze prijs 15 1/2

Ons beroemde Beeren en Mijlwerkers Horloge, Stofvrij, Schroefkaston, klein of groot, met 20-jarige goedkeuren garantie. Onze prijs 13 1/2 met ketting compleet. Andere met hoge graad juwel "lover" beweging 17 1/2 en 20.—

Onze special: voorraad Verloofings Ringen. 2 kt. Goud, gezet met 2 zeer schone echte Diamanten 25 tot 250

4 kt. Gouden Zegel Ring, v. ers heldere modellen, 7 1/2 tot 20.—

Wij z'n spoelstellen in Gouden Trouwringen No. 215 9 kt. Maastief Goud, 5.— tot 40.— 18 kt. Goud, 20.— tot 80.—

Maastief Gouden "Wish-bone" Ring met Robijn 12 1/2 tot 21.— tenen van 12 1/2 tot 15 1/2

9 kt. Maastief Goud met 2 echte Robijnen 7 1/2. Andere 10 1/2, 12 1/2, 14 1/2 tot 21.—

9 kt. Gouden Ring, gezet met echte Robijnen. Onze Prijs 10 1/2, 15 1/2 tot 25.—

NU TER PERSE! 50 SPOTPRENTEN

Door BOONZAIER.

Overgedrukt uit "De Burger."

Met een voorwoord van Dr. D. F. Malan zullen deze 50 spotprenten, die de politieke geschiedenis van de laatste maanden in beeld weergeven, : : eerstdaags verschijnen. : : Dit kunstwerk is het eerste op dit gebied door Hollandse-Afrikaanse : : uitgeverij gepubliceerd. : : Zendt uw bestellingen spoedig in, om niet teleurgesteld te worden aan de Sekretaris van de Nationale Pers, : Beperkt, Bus 692 Kaapstad. :

Prijs 2/6. - Postvrij binnen de 3/-
Unie

AFRIKANERS!

Stuur uwe bestellinge aan

Beukes en du Toit,

Snijders en Handelaars
in Kledingstofe.

HULLE GOED IS NOG GOEDKOOP EN ALLE
:: WERK WORD GEWAARBORGD. ::

Schrijf om Monsters en Self-maatvorme.

ADRES:

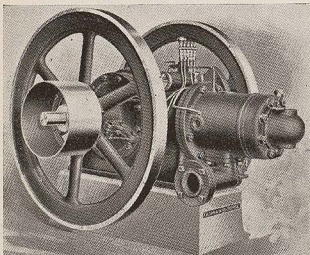
BEUKES en DU TOIT,

Snijders en Handelaars in
Kledingstofe,

STELLENBOSCH.

BOER MEEL tegen een penny per zak!

De wonderlike nieuwe Fairbanks-Morse 10 P.K. Semi-Diesel Machine die ruwe olie gebruikt, heeft inderdaad 52 zakken zacht boermeel in 12 uur gemalen tegen minder dan 1d. per zak. Schrijf om Katalogus 92A. welke de machine onder afgebeeld, beschrijft. Deze machine is goedkoper dan suktie-gas machines en de beste voor waterpompen, malen en ander werk.

Als een Begroting wordt verlangd voor een Kompleet besproeiings pomp-schema, is onze Fairbanks-Morse Semi-Diesel Machine de enige machine laag genoeg in koopprijs en werkende kosten om besproeiing door pompen betaalbaar te maken. Een boer, P. H. van Wijk, heeft £700 in 5 maanden uit zijn oogst gemaakt, die besproeid werd door :: middel van een dezer machines. ::

Wij vragen boeren om ons biezonderheden te zenden van hun watervoorraad, en wij zullen hen volle biezonderheden en prijzen geven voor eene :: komplette machinerie. Schrijf nu! ::

DUFFETT & KOCH.

Bloemfontein Adres : Bus 171.
Kaapstad Adres : Bus 1230.

“Dit is juist wat ik voor mijn Eetkamer nodig heb!”

BUFFET, in massief gerookt Eikenhout, met gesneden spiegel, 2 laden en kastje beneden, breed 4 vt.

£8 2s. 6d.

ALS U Meubels nodig hebt voor uw hele huis of slechts één enkel artikel, moet U eerst de “DIANDCO” Katalogus nazien. Daarin staan alle soorten van Huisraad tegen verschillende prijzen.

Neem b.v. Buffetten :

U kunt £6 of £60 betalen voor een “DIANDCO” Buffet. En in ieder geval krijgt U betere waarde dan 't mogelijk is elders te krijgen, omdat wij zelf “DIANDCO” Meubelen maken. Daarom kunnen wij altijd zulke goede kwaliteit geven tegen zulke lage prijzen.

Indien U meer wenst te weten van “DIANDCO” Meubels en van de grote verscheidenheid van prachtige dessins waarin ze gemaakt zijn, schrijf vandaag om onze Geïllustreerde Katalogus. Gratis toegezonden!

Als u schrijft, noem a.u.b. “De Huisgenoot.”

D. ISAACS & CO., BEPKT.,

DE VOORNAAMSTE HUIS MEUBILEERDERS VAN ZUID-AFRIKA,
LANGEMARKT STRAAT, KAAPSTAD.

TRONKAANDE.

DIE PAS, DIE WOLWIEL, DIE HANDSUPPER

DIT was met die grootste weersin, dat ek mij deur oom Danie Haumann laat ompraat het om maar weer die terugreis te aanvaar naar Langlaagte; maar dit was mij duidelik, dat ek hulle in die moeilikheid sou bring deur in mijn plan te volhard. Mijn agterwiel was al tamelik pap, en ek kon geen pomp kriji nie; en toen ek eindelijk die Vrijdagoggend mijn fiets bestijg, was dit met lood in die hart. Ek het baje gevoel soos 'n Hotnot, wat sijn knapsak verloor het.

Oom Danie het mij beduie welke pad om te neem, sodat ek nie weer deur Pretoria behoeft te rij nie. Ook het hij mij gewaarskuw om Irene maar links te laat lê, want daar was ook 'n groot Kakkie-kamp.

En dieselfde waarskuwing was miskien grotendeels die oorsaak, dat ek weer van rigting verander het. Snos ek gesê het, was die terugreis baje teen mijn sin. Toen ek dus later in die môre 'n groot pad raakrij, wat in 'n oostelike rigting loop, en ek in die suidweste die groot skoorstene van Irene rek in mijn pad gewaar, het dit mij lang geneem nie om mijself te oortuig, dat dit die beste vir mij sou wees om Irene agter mijn rug te hê en mijn rijwiel ooswaarts te rig. Destijds het daar 'n oom van mij gewoon op Carolina. Op skool het ek op die landkaart geleer, dat Carolina in oostelike Transvaal lê; en daarheen staan mijn kop nou. Volgens die laatste berigte was die Boere nie ver daarvandaan nie, en miskien sou ek daar 'n kans kriji om die kommando's te bereik. Van distansies had ek geen besef hoegenaamd nie, en van gevaar ook nie. Ek trap toe maar weer voort met mijn ou ijersterped; en wonderlik, al mijn weersin en nukkerigheid was dadelik gewijk, en ek voel somaar weer moedig en vrolik. Al wat mij hinder, was die pap agterwiel. Bij die geringste knik of klip slaat hij deur.

Teen sonder die aand rij ek bij 'n plaas aan op Bronkhorstspuit. Mev. Breedt, die plaasvrou, was baje gasvrij en het mij met goed onthaal. Sij vertel mij, dat Pa ook 'n ruk tevore, kort na hij weer bij die kommando's uitgekorn het, in haar huis geslaap het.

Die volgende dag, Saterdag, beduie sij mij, hoe ek moet rij. Eers moes ek koers hou naar 'n ander plaas, kort bij, om 'n pomp in die hande te kriji, en dan, als ek fluks rij, kon ek die sand op die plaas van sekere mnr. Boshoff slaap. Dog of Kakkie die pompe almaal opgekommadeer het om maxims van te maak, weet ek nie, maar 'n pomp was net so min te kriji als 'n boerkommando in daardie streek; en op die papwiel moes ek maar weer voort. Later het ek die slang uitgehaal en net die band om die agterwiel laat staan. Op die manier bereik ek kort na sonder die plaas van die Boshoffs. Dat ek blij was, is te verstaan, want mijn bene was seer en mijn maag leeg.

Daar was geen persone op die plaas nie. Als trouwe burgers was almaal op kommando; en die vrouws en dogters moes maar self boer. Hul het mij baje gal ontvang. Kos en slaaplek en vriendelikeid was daar in oorvloed, maar, 'n rijwielpomp nie. Sondagoggend rij twee van die dogters met 'n kar naar 'n naburige plaas en kom terug met pomp en heelmagkoed. Ek was net blij, en na die middagete is ons drie toe aan die werk om die slang te repareer. Maar, o wee! die pomp wil glad nie wind maak nie, en die gomlastiekljin is totaal opgedroog en hard. Dit was 'n teleurstelling. Hoe sou ek verder kom met so 'n gebrekkige perd? Daar val mij iets in.

"Tannie," sê ek aan mev. Boshoff, "kan ek bietjie van daardie skaapwol kriji, wat daar lê?"

Die tannie kijk ewe verbaas en nuwsgierig op, maar sê tog: "Ja seker, mijn kind."

En gouw is ek weer aan die werk, gehelp deur mijn twee gewillige handlangers. Ons stop die band van die agterwiel so stijf op als ons kan met die wol. So mooi en glad als die voorwiel was dit seker nie, en die rijerij het ook maar stanperig gegaan; maar die wolwiel het mij tog lang en goed gelien.

Toen die kommando's aan die retireer was uit daardie buurte, met die Kakkies kort op hulle hake, het hulle orals 'n paar gewapende manne agtergelaat. Dit was die plig van die wagte om die vrouws op die plaase hulp te verleen en met hul vee rond te vlug om dit uit die hande van Kakkie te hou.

Onderwijl ons met die wolstopperij besig was, kom daar een van die wagte aanrij te perd. Die dames het hom dadelik herken als 'n sekere Jan Rensburg, 'n vriend van hulle. Hij vertel hul, dat hij van plan is om in daardie week terug te gaan naar die kommando's, anderkant die Pretoria-Delagoa-spoorweg. Toen hij mijn geskiedenis verneem, bied hij dadelik aan om mij met hom mee te neem. Hij had nog 'n rijperd, en 'n saal sou hij bij sijn eie huis kriji.

Ek was natuurlik in die sewende hemel hieroor, en kon nouweliks die tijd afwag. Ek moes egter maar mijn geduld beoefen, want dit was al Woensdag, eer hij aanstalte maak om die Boshoffs te verlaas. En toen moes hij nog eers huis-toe om sijn vrouw te gaan groet en 'n saal te kriji. Hij had daar 'n oopkar. Die word ingespan, mijn fiets word agterop vasgemaak, en ons rij voort—heeltemaal suid en al verder van die spoor, sowat 'n twaalf of veertien mijl.

Die nag het ek baje sleg geslaap. Daar was twee slaapkamers; maar die man slaap in die een, en sijn vrouw in die ander. Ek moes in die voorhuis slaap op 'n riempiesbank, met net een dun kombers oor mij, en dit was koud.

Die volgende môre kom daar nog 'n gewapende man aanrij, een van Jan Rensburg se maats. Ek was onder die indruk, dat hij ook van plan was om oor die spoor te gaan. Die twee het heel môre saam gepraat; maar wat die onderwerp van hulle gesprek was, dit wis ek nie.

Na die ontbijt stuur Jan mij op mijn fiets terug naar die Boshoffs met 'n boodskap. Dit was maar 'n moeillike rit, want die pad was sandiger en die wind hinderlik. Tog bereik ek die Boshoffs kort voor die middagete.

Wat 'n verrassing, toen ek die huis instap! Dit wemel van gewapende Boere, net waar ek kijk. Ek meen, daar was 'n stuk of tien of twaalf. Hul kom net die vorige nag oor die spoor van die kommando's af om hulle vrouws 'n besoek te bring, en sou die volgende nag weer teruggaan. Dit was regtig goeie nuws vir mij; en hoewel ek baje moeg was vir die ou sandpad, rij ek al vroeg weer terug om vir Jan Rensburg te gaan vertel van die klompie burgers. Natuurlik sou hij van die geleentheid wil gebruik maak om met hul mee te rij. Maar die agtermiddag kon ek darem voel, dat die sandpad en die wolwiel met mijn bene werk, en boenop was die wind sterk van voor. Daardie middag het ek vir die eerste maal huis-toe verlang, en gewens, dat ek maar hiewers veilig op Ma haar rusbank lê dan om hier mijself so te moor. Uitgeput en stijf kom ek bijna sonder aan bij Rensburg se plaas.

En wat 'n bittere teleurstelling wag mij daar! Net die vrou was thuis, en haar nuws was genoeg om mij, moeg en afgemat als ek was, in die diepste kuil van misnoedigheid te doen neerdaal.

"Jan hulle is weg met die kar naar Heidelberg om te gaan 'handsup', sê sij.

Ek had geen antwoord vir haar nie. Stilletjies draai ek om, die deur uit, en in die ou skaapkraal agter die huis het ek mij gaan neergooi en mij half aan slaap gehuil. Eindelik krij sij mij daar en wou mij troos, maar dit wou ek nie verdra nie en wou dadelik mijn fiets wat en huis-toe rij.

Ek had uitgevind, dat ek nie ver van Springs was nie, en mijn doel was daarheen. Ek laat mij egter ompraat om tot die volgende more te wag, hoewel dit mij 'n bitter pil was om langer onder die dak te blij van 'n man, wat mij so verlaat het.

Jan was weg, en ek kon toe op sijn bed slaap. Daar was 'n buisak op en dieselfde dui kombers, wat ek die vorige nag gehad het. Hij had die ander kombers meegeneem. Ek was nie van plan om weer koud te krij nie en moes toe 'n plan beraam. Ek trek die buisak af, en gooi die kombers oor die lot velle, wat op die katel lê. Dit dien toe als mijn matras, terwyl ek die buisak als kombers gebruik. Dit was van een uiterste naar die ander; want die nag had ek 'n sweetbad, alsof ek 'n pons gedrink het.

Wel, om kort te wees, Vrijdagoggend is ek op pad naar Springs. So teen een-uur zij ek aan op 'n groot plaas en vra 'n glas water. Die tante, mev. Pretorius, vra mij uit, en sê toe, dat sij mijn Pa ken. Na 'n lekker eetmaal gee sij mij vijf shillings vir die trein van Springs, en 'n brief, wat ek aan 'n Engelsman moes gee op 'n mijn halpda van daar naar Springs.

Ek het die Engelsman se naam vergeet, maar ek wil dit sê: mijn eie nasie het mij nie beter behandel dan hij nie. Wat in die brief gestaan het, is mij onbekend, maar na sijn vrouw mij die lekkerste koppie kakao gemaak het, wat ek nog ooit gedrink het, gee hij mij ook vijf shillings en 'n brief aan 'n Jood, wat 'n winkel had in Springs.

Die aand kom ek aan op Springs en gee die brief af bij die eerste die beste Jodewinkel, wat ek sien. Die brief was bedoeld vir sekere Hamerslag; maar daar was nie adres op die koefter nie, en die naam was mij ontgaan. Maar die Jood, wat die brief geneem het, het nie laat merk, dat dit nie vir hom bedoeld was nie, en het mij ewe gasvrij in sijn huis ontvang.

Dit was, behalwe 'n winkel, ook 'n soort koshuis; en alles was skoon en die ete goed. Daar was geen trein voor Maandag nie; en al die tijd het hij mij gratis gelosser en baje vriendelik behandel. So met die rondloop deur die dorp sien ek die naam Hamerslag bokant 'n ander winkel; en toe val dit mij weer in, dat dit die naam was van die persoon, aan wie ek die brief moes aflewer. Maar ek was heeltemaal tevredene met mijn gasheer en het dit nie nodig geag om verandering te maak nie.

Maandagoggend vertrek die eerste trein naar Johannesburg, en dit wel 'n kooltrein. 'n Pas het ek maklik gekrij, en die tien shillings was ver te veel vir mijn kaartje, sodat ek rijker thuis gekom het dan ek daar weggegaan het. Mijn fiets het ek bo-op een van die trokse vasgesit tussen die sakke kole, terwyl ek mijn sitplaas als naar gewoonte op die saaltjie neem. En op dié wijze bereik ek Braamfontein-stasie in die namiddag.

Die laaste vier mijl huis-toe moes ek weer per fiets aflê. Ek het maar naar en vuil daaruit gesien van al die koolstof en roet; en ek wou graag so min bekendes als moontlik ontmoet, eer ek thuis was. So het ek kortbij die dorp agter 'n paar bome bijna 'n halfuur vertoef om mr. Erlank, ons Sondagkskool-superintendent, die in sijn tuintjie besig was, eers 'n kans te gee om sijn huis in te gaan.

Toen ek voor die pastorie afspring, staan tant Hessie Schoeman op die stoep. Sij roep net eenmaal mijn naam: "Timo!" en loop die hekkie uit bij mij voorbij naar die huis van ons buurman, oom Kooos Malan.

"Wat?" dag ek, "is tant Hessie dan nou glad gek? Sij kan mij tog maar gegroet het."

In die huis krij ek geen siel nie, en ek stap weer die gang op voordeur-toe, toen ek 'n hele hoop stemme voor die deur hoor. En die volgende oomblik storm 'n klomp vrouwens en kinders die huis binne met Ma voorop.

Dit was 'n ontmoeting, wat ek liewers nie sal probeer om te beskrywe nie. Stel u maar self voor, hoe 'n moeder moet voel, wanneer haar seun in so 'n beroerde tijd twaalf dae van huis weg is, sonder dat sij die minste gedagte het, waar hij heen is, en hij dan net so onverwags weer thuiskom.

In die twaalf dae het sij permitt op permitt van Kakkie gekrij om die distrik deur te rij en op gergute af te soek naar haar wegloper-seun, sonder 'n spoor van hom te gewaar. Die selfde Maandagmore het sij 'n brief ontvang van 'n dame uit Pretoria meldende dat sij mij op Breedse plaas ontmoet het, dat ek gesê het ik gaat naar mijn Pa toe. Sij was net naar die Malans gegaan om hulle die tiding mee te deel, toen ek self op die toneel verskijn.

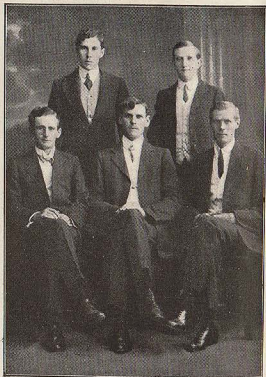
Dat daar die dag blijdskap in die ouderlike huis was, spreek vanself, al het mijn gewete mij so af en toe 'n geniepsige knouwe gegee, toen ek uitvind, hoeveel smart en angs mijn onbedagte streek mijn moeder gekos het.

Kakkie het so 'n bietjie gelol oor die saak maar tog niks bysonders gedaan nie; en van dag moet ik sê, dat ek baje blij is voor daardie bietjie ondervinding. Net een ding spijt mij soms nog geweldig, en dit is, dat ek nie maar daardie dag, toen ek met die fiets terug is naar die Boshoffs, daar geblij het nie, en die nag met die tien burgers meegegaan het oor die spoor nie.

T. KRILL.

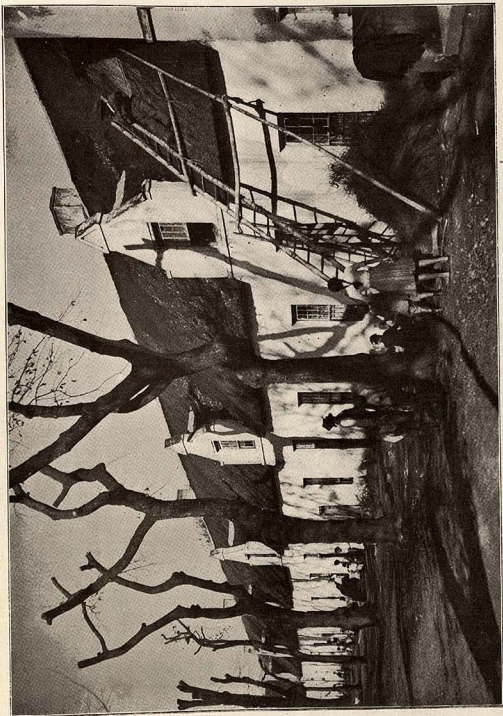
Bestuur van die A.T.V. Tak, Normaal Kollege, Pretoria.

Al die Lede van hierdie flukse Bestuur is nog in funksie, behalwe die Voorsitter, wat onlangs uit die Normaal Kollege verwijder en uit die Onderwijsdepartement ontslaan is.

G. D. Stols.
L. J. Erasmus,
(Vice-Voors.)

F. J. Labuschagne,
D. J. Smal,
(Voors.)
R. Hogewind,
(Sekr.)

Het herstellen van rieten daken te Stellenbosch.

OOR BOEKE.

"DIETSCHE STEMMEN." Tijdschrift voor Nederlandsche Stambelangen, onder redaktie van Prof. Dr. H. D. J. Bodenstern, Dr. René de Clercq, P. R. Coers, FRZ., Mr. W. J. L. van Es, e.a. Oude Gracht T.Z. 23, Utrecht. 12s. 6d. per jaar. In Zuidafrika verkrijgbaar bij H.A.U.M. of bij De Bussy.

Die eerste vier nummers van die pas in Holland opgerigte tijdschrift "Dietsche Stemmen" het ons bereik. Die doel van die tijdschrift word in die eerste nummer als volgt omskrywe:

"Het maandblad "Dietsche Stemmen" dat hiernede bij de stambewuste Nederlanders wordt ingeleid, werd opgericht om in deze voor den geheelen Nederlandschen Stam kritieke ure het zuiver Nederlandsche Standpunt te belichten.

"Noch sympathie noch antipathie ten opzichte van vreemde volkeren of vreemde politiek hebben in het ontstaan van "Dietsche Stemmen" enig deel gehad. Alleen het besef van de dringende noodzakelijkheid om het Nederlandsche Volk te wijzen op wat aan de nationale en internationale vraagstukken voor de levensmogelijkheden van den Nederlandschen Stam onafscheidbaar is verbonden, gaf aanleiding tot het stichten van dit tijdschrift. Nu in Vlaanderen en Zuid-Afrika de Nederlandsche Taal en het Nederlandsch Volksbestaan ernstiger dan ooit met ondergang worden bedreigd, nu voor Holland tal van ernstige vraagstukken zich voordoen, is het eis, dat luide en onverveerd de "Dietsche Stemmen" weerklanken ter verdediging van eigen Taal en eigen Volk.

"De "Dietsche Stemmen" willen niet zijn het orgaan van een groep of partij. Al wie voelt voor het Groot-Nederlandsch belang en strijdt voor de levensrechten van ons Volk, onverschillig of het Hollands, Vlaamsch of Afrikaansch heet, is ons welkom." "Dietsche Stemmen" ijerw dus vir die Dietsse of Groot-Nederlandse, d.w.s., vir die Hollandse, Vlaamse en Afrikaanse taal- en stambelange; en die eerste nummers was bepaald uiters leesenswaard. Behalwe Hollandse, Vlaamse en Afrikaanse kroniek, bevat dit spesiale artikels deur manne van naam. Stukke als die oor "De Nederduitsche Beweging" deur Gustaaf Vermeersch; "Het Nieuw Europa," deur Mr. W. J. L. van Es; "Het Ultraflamingantisme en zijn Recht," deur Everard van Vleminckx, is nie alleen hoogs boeiend en leersaam nie, maar is ook van buitengewone belang vir Afrikaners.

Maar wat ons besonder in die nuwe tijdschrift verblij, is die liberale opvatting van die woorde "Diets" of "Groot-Nederlands," en die hartelike wijze, waarop die Afrikaanse volk met zijn Afrikaanse kultuur en Afrikaanse taalvorm 'n ereplaas in "Groot-Nederland" word toegeken. Hier bespeur ons geen neiging om alles te wil vernederlands, en om alle Dietsse stemme op dieselfde manier te wil hê. Afrikaanse skrywers, als prof. dr. Bodenstern en mnr. A. D. Keet, skrywe dan ook gewoonweg in Afrikaans; en so sien ons, hoe ons taalvorm ook in 'n wetenskaplike tijdschrift, in Nederland uitgegee, als gelykgeroep erken word. Die "Dietsche Stemmen" besef dus, dat die eenheid van die Dietsse stam alleen te bereik is deur 'n wedersydse erkenning van die verskeidenheid van die afsonderlike dele. Ons raai die tijdschrift ten eerste aan almal aan, bij wie die ou stambloed nog in die are vloei, en bij wie die lotgevalle van die Nederlands-Vlaams-Afrikaanse taalstam nog belangstelling opwek.

HET GOEDKOPE BOEK.

Door de Maatschappij voor Goede en Goedkope Lektuur, te Amsterdam, is bij haar tienjarig bestaan een gedenkboek uitgegeven. Het streven dezer maatschappij is het goede boek te demokratiseren. De ijverige direkteur, de heer L. Simons, die de oprichter en de drijfkracht van deze onderneming is, heeft begrepen, dat 't goede en het goedkope boek een machtige kultuurtaak te vervullen heeft. Door 't toenemende onderwijs, dat de kunst van lezen en schrijven 't eigendom van bijna allen heeft gemaakt, is de behoefte aan lektuur, die binnen 't bereik van de grote schare valt, meer en meer toegenomen. Voor 't goedkope boek is daar een markt. Naar meer lektuur wordt gevraagd. Dit heeft de heer Simons ingezien, maar tevens ontging 't hem niet dat de lektuur van de tegenwoordige mensheid voor een goed deel uit dag- en weekbladen bestaat, en dat 't werkelijk goede boek, dat noopt tot een rustig overgeven van de lezer slechts in de handen komt van een betrekkelijk kleine schare.

"De toekomst der volken hangt af van hun lektuur," zo vangt zijn gedenkboek van de "Wereldbibliotheek" aan. Maar dan is 't van 't hoogste belang, dat geen middel ongebruikt gelaten wordt, om de goede lektuur, kunstwerk of leerboek, binnen 't bereik van de velen te brengen.

Aan dit inzicht van de heer Simons danken wij de stichting van de Maatschappij voor Goede en Goedkope Lektuur. In de eerste tien jaren van haar bestaan heeft deze maatschappij 422 werken uitgegeven, waarvan 1,839,379 exemplaren verkocht zijn. Romans, goddiens, gedichten, biografieën, boeken over kunst, godsdienst, wijsbegeerte, zedeleer, natuurkunde, enz., enz., treft men in deze bibliotheek aan. Voor een ieder is hier een ruime keuze en de prijs is zo laag, dat ook de niet ruim gevulde beurs, zich deze belangrijke bibliotheek kan aanschaffen.

Deze boeken zijn in 't Hollands uitgegeven en meestal van aantekeningen voorzien, die 't begripen en indringen in de leesstof vergemakkeliken. Het beste wat de wereldliteratuur oplevert wordt in deze bibliotheek gegeven. Dat beste hebben wij hier in Zuid-Afrika ook nodig. Sterk wensen wij te worden in de rij der volkeren, maar juist daarom zullen wij 't beste wat andere volkeren op 't gebied des geestes voortbrachten tot 't onze moeten maken. Wij moeten dit beste verwerken, zodat 't ons geestelijk eigendom wordt. Het grote doel dat wij voor ogen moeten houden is de opbouw van een zuidafrikaanse literatuur, maar geen machtiger hulpmiddel zullen wij kunnen vinden, dan in 't goede en goedkope boek dat de wereldbibliotheek ons aanbiedt. Zuid-Afrika wordt overstromd met goedkope engelse lektuur, waarin naast veel dat waardeloos is zeker ook veel voorkomt, dat de geest verrijken kan en verruimen. Wij hebben echter behoefte aan 't boek, dat in onze eigen taal, hetzij Hollands of Afrikaans, geschreven is. Het hollandsche boek hebben wij te begroeten als een machtige medestrijder in onze grote kamp. Een opmerkelijk verschijnsel is het toch, dat de afrikaanse taal groeit en sterker wordt, naar verhouding 't Hollands beter gekend wordt. In Zuid-Afrika staan het Hollands en het Afrikaans niet als vijanden of mededingers tegenover elkaar. Wie dit zo wensen voor te stellen vertroebelen de hoge idealen waarvoor we strijden. Dit is de waarheid: "Groei 't Afrikaans, 't Hollands zal sterker worden; groei 't Hollands, 't Afrikaans zal toenemen in kracht."

* * * *

Op onze leestafel liggen "Trekkeerswee" door Totius en de derde druk van "die Eselskakebeen," door Dr. O'Kullis. Wij hebben geen plaatsruimte om deze boeken nu een enigzins uitvoerige bespreking te geven, doch wij hopen de volgende maand daartoe gelegenheid te hebben. Wij raden echter onze lezers, die nog geen kennis met deze boeken gemaakt hebben, aan hierop niet te wachten, doch zich nu reeds een exemplaar van deze boeken aan te schaffen.

Uit die Kinderwêreld.

PEREL.

('N LEGENDE VAN KALKBAAI.)

HOOFSTUK I.

VAN al die mense, wat vandag op die suidelike kus van Valsbaai woon, is daar seker nie meer dan twee of drie nie, wat sig die tweelingbroers, Marthinus en Gert Naudé herinner, ofskoon hulle in hul tijd welbekend was in die mooi geleë vissersdorpje, genaamd Kalkbaai. Hulle vader was van Frans-Hollandse en hulle moeder van Duitse afkoms. In hulle was dus die fiere lewendigheid van die Fransman met die taaië volharding, kalme moed en opregtheid van die Hollander en Duitser verenig; daarby was hulle aansienlik, flink, sterkgeboude jongkerels. Hulle moeder is met hul geboorte gestorwe, en toen hul vader ook 'n paar jare later kom te sterwe het sijn suster, Johanna Malherbe, die klein wesies aangeneem en als haar eie kinders versorg en gekoester. Tante Johanna was 'n groot moederlike vrou met 'n skerp tong, wat nie geneë was om die tekortkominge van haar bure deur die vingers te sien nie.

Die huise van die Naudé's en die Malherbe's was naas mekaar geleë. Soos die meeste van die huise in Kalkbaai in daardie tijd, had hul witte mure, groenge-schilderde deure en hortjies, en rietdakke. Na menceur Naudé se dood is sijn huis aan vissers verhuur toe tijd en wile, dat Marthinus en Gert groot genoeg sou wees om self daarin te woon.

Die twee jongetjies het so eners als twee druppels water gelijk; en ofskoon hul baje vir mekaar geteg het, tog was hul baje aan mekaar geheg; en met die jare het hul liefde wederkerig vermeerder.

Klein Grieta, hulle bruin-oog niggie, het dikwels gesê, dat sijn nie wis, wie Marthinus en wie Gert was nie; maar een van die twee het haar altyd oor die rotse en waterdammetjies bij die strand gedra, en sijn dag daardie ene moet Gert wees, wan Gert sou met haar trouw, wanneer sijn opgegroeie was.

In daardie dae het die spoorweg maar so ver als Wijnberg geloop; en vandaar naar Simonstad was die bevolking maar klein. Die skool op Kalkbaai was eger toe goed biggewoon, want toe al het daardie kus van kinders sowel als visse gemwel.

Marthinus en Gert was regte plaatjies; en als daar iets ondeuns gaande was, kan sijn maar seker wees, dat Marthinus die leier was, en Gert nie ver agter nie. En hul het Tante Johanna menigmaal die angs op die lijf geja.

Maar toen hul ouer word, het hul ekspert-vissers geword; en dit was nie te lang nie, of hul het 'n eie skuit besit.

“Maar, Marthinus,” sê sijn Tante vir hom een dag, “jij sal nou gouw 'n man wees: waarom spaar jij nie 'n bietje van die geld wat jij verdien nie? Dan kan jij 'n kar en perd koop, en jij en Gert kan jul vis naar Wijnberg of Kaapstad rij en veel meer geld maak.”

Marthinus lag maar. Hij was van 'n vrolike, onverskillige geaardheid, los met sijn geld en populair in die dorp. Gert aan die ander kant het sijn geld gespaar en naar sijn tante gebring. Sijn spaarpotjie het swaarder en swaarder geword; en sijn hoofd was vol van die gedagtes van kar en perd, waarmee hij eendag naar Wijnberg en Constantia sou rij.

“Grieta,” sê hij, “jij moet dit geheim hou; Marthinus moet niks weet nie, totdat hij die kar voor die deur sien, en daardie dag, als ons dalk 'n goeie partij vis getrek het, sal jij en hij en ek naar Wijnberg rij, en ons sal vir jou goed vir 'n nuwe rok koop. Dit moet blouwees, Grietjie, soos die kleur van die see daar, waar dit diep is; en dan sal daar nie 'n mooier meisie in Kalkbaai te vinde wees nie. Vir Tante Johanna sal ons ook iets krij.”

Grieta klap haar hande van blijdschap. “Moeder het 'n hoedjie nodig,” sê sijn, “want die Nagmaal is op hande.”

Grieta was die moeder haar oogappel. Sij was 'n aansienlike meisie van sowat vijftien jaar, met ligte hare, bruin oë en 'n sedige gesigje. Die jongetjies het 'n maat van haar gemaak, en sijn het dikwels met hul geaag op hulle wandelinge en selfs saam met hul berg geklim.

Na 'n tijd, is Gert se droom van die perd en kar verwesenlik; en die eerste rit naar Wijnberg was vir Grieta 'n nooit te vergete dag. Marthinus en Gert word nou deur die inwoners van Kalkbaai beskou als jongmans van betekenis. Hulle het in hul eie huise gewoon, maar het met Tante Johanna, wat 'n 'n beroemde kok was, geëet. Die geheimsinnige band tussen die tweelingbroers het met die nader van hul mannelike leeftijd nouwer en sterker geword; en dit was selde, dat die een sonder die ander gesien word; daarby het die gelijkenis tussen hulle vermeerder, Hulle het lief en leed en hulle gedagtes onder mekaar verwissel. Tog het Gert somtijds 'n afgetrokke uitdrukking op sijn broer se gelaat bemerk.

Een nag word hij skielik wakker met 'n snaakse gevoel, alsof daar iets met Marthinus makeer. Die maanlig skijn oor hul bed; en hij sien, dat sijn broer se plaas ledig is. Hij staat meteens op, trek haastig sijn klere aan, en soek deur die huis, en toen hij hom nie vind nie, gaan hij uit en loop deur die dorp, wat heeltemaal donker was, want die eenvoudige vissersvolk was almaal aan slaap. Onder op die strand het hij ook nie sijn broer gevind nie; maar toen hij bij die plek kom, waar hul skuit gewoonlik opgetrek was, vind hij dit ook weg.

“Waar kan Marthinus dan wees, wat nog nooit 'n geheim van mij gebou het nie?” Die jongman was verbijsterd. Hij keer om en klim die heuwel agter die huis op naar die uitkijplek van die vissers. Die maan was baje helder en hij kon reg oor die baai sien. Wat sou dit daar in die verte wees? Daardie klein vlekke, wat sig soeties in die rigting van die rotse op die oorkant van Vishoek beweeg, is tog seker 'n skuit! Ja! dit was; en toen dit die rotse bereik, staan dit stil en blij vir 'n lange tijd beweegloos, en toe keer dit om en stuur vir die hawe van Kalkbaai. Gert het naar die strand gehardloop en staan te wag, toen die skuit inkom, en Marthinus aan wal stap.

“Gert!” roep hij verwonderd uit.

“Waar was jij, Marthinus?”

“Waar ek al dikwels gewees het,” antwoord hij ontjwend.

“Sonder mij?” sê Gert op geraakte toon.

“Sonder jou,” sê Marthinus kortaf. “Help mij om die skuit op te trek asseblief, nou dat jij hier is.”

Sonder om meer te praat het die broers die skuit naar die gewone plek opgetrek en toe tesame naar huis geloop.

Meteens gooi Marthinus sijn arm om sijn broer se skouer. "Gert, ou kerel," sê hij, "moet nie so verdrietig lijk nie, omdat ek sonder jou gaan seil het nie. Luister! ek sal jou vertel. Ek het al dikwels op maanlig-aande uitgegaan, als jii aan slaap was."

"En jii het nooit vir mij iets gesê nie," sê Gert verwytend.

"Nee," sê sijn broer. "Gert, het jii ooit naardie verhalde van ou Frikkie Verster geluister omtrent die Portugese skip, wat baje jare gelede deur 'n sterk suidoostewind hierheen gedrijwe is en in die baai vergaan het, en van al die skatte, wat sijn aanboord had?"

"Ou Frikkie begin altdij die stories te vertel, nadat hij 'n heel paar glase wijn bij die kantien gedrink het," antwoord Gert, "ek het mij nooit aan hem gesteur nie."

ALICE ANGUS en FRED DORMEIL.

(Word vervolgd.)

EN DAARNA HET HJ.

'n Jong kèrel het aangehou hardop fluister vir die dame, wat hom vergesel het naar 'n simfoniekonsert. Hij vertel haar wat die musiek beteken, watter soort van 'n stuk die volgende was, en so voort. Die gefluister het sijn onmiddellike bure net baje vererg. Eindelk maak hij sijn oë toe en vra die nooi: "Het jii al ooit probeer met jouw toe oë naar musiek te sit luister? Jij het geen besef van hoe bekoorlik dit klind nie!"

Daarop draai 'n kèrel, wat voor hom sit, sig om en sê heel ernstig: "Nefie, het jii al ooit probeer naar die musiek te sit luister met jouw mond toe?"

DIE VERLORE STASIE.

Boer: "Kan jii mij asseblief sê waar die stasie is?"

Kapenaar: "Wat makeer, ou kèrel, het jii verlore geraak?"

Boer: "Nee, ek is hier, maar die stasie het verlore geraak."

DIE PADDATJIE!

'n Sekere kringboer het die gewoonte gehad om bij sijn volk se wijn 'n bietjie water te gooi. Maar eendag het hij lèlik in die val geloop. Terwijl hij die wijn in die dep skenk, kom daar 'n klein paddatjie uit die kan uit! Die volk het toe daarop gestaan, dat hij moes verklaar, of hij ook water in wijn kan veranderen.

SIJN APPLIKASIE.

'n Uitlander wou sig laat naturaliseer en doen aansoek in die betrokke kantoor, waar hulle hom 'n applikasievorm gee om in te vul. Op die eerste drie lijne het die volgende woorde gestaan:

"Naam":

"Gebore":

"Besigheid":

Die antwoorde was als volg:

"Naam: Jakob Levinski."

"Gebore: Ja."

"Besigheid: Net vrot."

'N WARE PROFEET.

Een van die aantrekkingskragte van 'n kerkfees was die tent van 'n waarsegster.

'n Vrouw neem haar tien jaar oue, rooi-haar, sproetgesig seun daarin. Die wijse vrouw buig sig oor die rooi kop.

"Jou seun sal 'n baje vermaarde man word, als hij lang genoeg lewe," brom sij op diepe geheimsinnige wijse.

"O, hoe heerlik!" roep die trotse moeder uit. "En waarvoor sal hij vermaard wees?"

"Vir hoë onderdom," antwoord die waarsegster langsaam.

WIE HET LEISELS GEHOU?

Piet en Jan het die aand met 'n kar en 'n paar flukse perde dorp toe gekom om 'n bietjie te kom spree. Hulle klim toe ook somaar bij die Masonic hotel in die dorpie W. af en begin ook dadelik te drink. So omtrent 11 uur die nag, toen alteele al skaars meer op hulle bene kon staan, sê Piet:

Jan.....Jan...(hic)... ek sê Jan...nou moet...(hic) moet ons dalein maar looop.

Jan: Neece wat jong Piet...nog...(hic)...nog...(hic) ...nogmet so'n kleintje.

Hulle drink toe nog so'n kleintje en met die grootste moeite kom hul toe op die kar en rij toe die straat af op 'n verskrikkelike draf. Toen hul onder om die draai, kom loop die kar heltemaal op een wiel.

"Hai...(hic)... Hai Jan" sê Piet, "Jan, jong maar...(hic)... maar kijk...(hic)... maar nou moet ons...(hic)...ons darem 'n klein bietjie versigtig...(hic)...rij...(hic)..."

"Oocoo hening...(hic)... Piet" se Jan "en...(hic)... en ek dag...(hic)... ek dag dan...(hic)... jii het die leiselel gehou."

Korsies van Pasteie.

DE Redaksie van "De Huisgenoot" sou graag van maand tot maand onder bowegevoemde opskrif aan die lesers wil aanbied 'n kleine versameling van grappies en verhaaltjies, waarin soveel moontlik die egte Afrikaanse gees en egte Afrikaanse humor sal spreek. Ons lesers word vriendelik versoek, ons hierin behulpsaam te wees, en als 'n kleine aanmoediging sal die Redaksie elke maand 'n prijs van 5s., uitloof vir die beste "korsie" wat haar bereik. Die prijs voor hier die maand is toegeken aan F.B.A.

VADER SE DOODSTEEK.

Strengse vaders en bangerige vriers maak nog aanspraak op ons aandag in die ondermaanse dal, maar moeders het gewoonlik 'n redmiddel bijderhand.

"Daardie kèrel blij elke aand hier toe wie weet hoe laat. Doortjie," sê 'n kwame ou vader aan sijn jongste dogter. "Wat sê jouw ma daarvan?"

"Wel Pa," sê Doortjie, terwijl sijn klaar staan om weer sitkamer-toe te gaan. "Ma sê dat mans maar nog nie verander het nie."

ONDER SOORTGELIJKE OMSTANDIGHEDE.

"Van mans gepraat wat verlief is, en vuriglik die voorwerp van hulle liefde najaag, is 't nie nodig om met iemand te gekskier nie, Jan. Jij was verplig om mij te neem, maar jii durf nie sê, dat ek ooit agter jou aan gehardloop het nie."

"Dis waar, Anna, die slagijster hardloop nie agter die rot aan nie, maar hij krij hom darem beet."

TWEE WEGE UIT DIE MOELIKHEID.

'n Kafferpredikant, wat maar swak bedeel was met wêreldse goedere, en wat sijn salaris 'n paar keer nie ontvang het nie, het begin wanhopig raak.

In die oggenddiens sê hij aan sijn gemeente: "Broeders en susters, dinge gaan nie soos dit behoort nie. Julle kan nie verwag, dat ik op die aarde moet preck en in die hemel moet loseer nie."

"ALS JIJ MIJ KIELIE..."

Gedurende die Boere-oorlog werd bij sekere geleentheid 'n aantal boervrouwe deur 'n kakie aangejaag. Een van die vrouwe was te moeg om verder te loop en gaan toe langs die pad op 'n miershoop sit. Daar sijn nie wou opstaan om verder te loop nie werd die kakie naderhand kwaad en laat hom die woorde ontglijp: "I'll kill you," waarop die vrouwe wat nie Engels verstaan nie sê: "Kijk hier Engelsman, als jii mij kielie dan bars jii, hoor."